

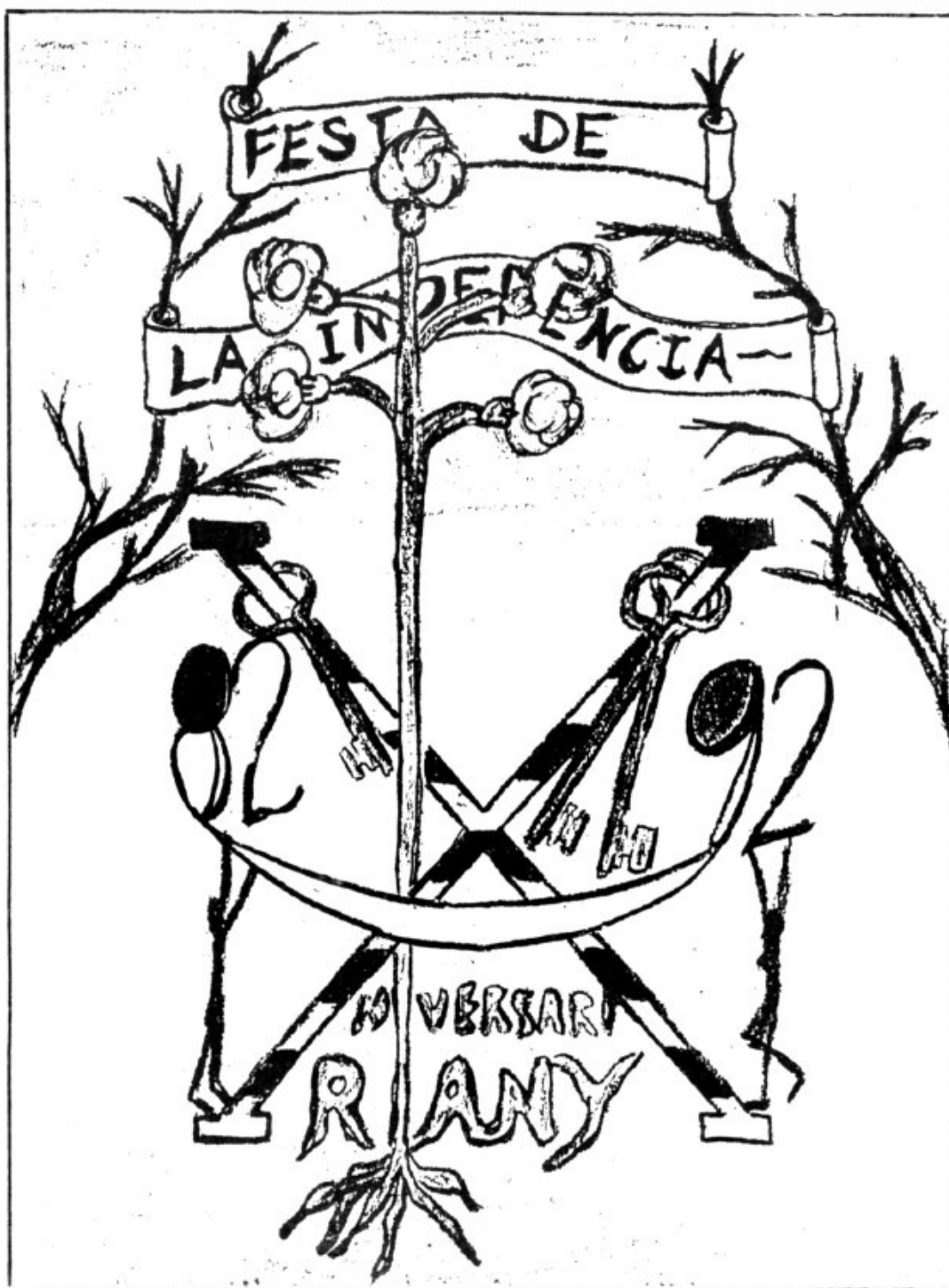

PREMSA
TORONA

Nº 180

ARIANY

Juliol - Agost 1.992.

Aquest dibuix ha estat realitzat per en Jaume Capó Sansó i va esser el guanyador del premi especial del concurs que es va convocar en motiu de la Independència d'Arianys.

Sempre que sent o llegesc notícies bones d'Ariany, per petites que sian, i com si fos part interessada, sempre m'interessen, i sent es gust, que naturalment donen ses coses que agraden, i precisament això és lo que m'ha passat darrerament llegint la revista "Brisas" Magazine Dominical des dia 31 de maig de l'any corrent, i llegint, poc més tard es diari "Balears" des 10 de juny passat.

"Brisas" duu un ben espinzellat reportage de la església parroquial, en el que diu, que és "un palacete entre jardines" cosa que mostra en quatre fotografies ben expresives, dues de s'interior i dues de defora, en ses dues primeres es veu molt bé es conjunt de s'interior de sa església amb tota sa bancalada i es gran llanteroner penjat en mig de sa cúpula, en ses altres dues dona un panorama de s'exterior molt ben aconseguit, a on es veuen les tres arcades des frontis de s'Església, es veu es detall d'una pica d'aigo beneida, es detall d'un coll d'aljub, i es detall d'una plantada tot verda i florida.

Si bé va quedar es reportage gràfic, no quedà gens darrera es reportage escrit, a on es pot llegir: "Puede que no exista otra parroquia en nuestra Isla con estas características exteriores" i "todo cuanto la rodea tiene el sabor del buen gusto y la originalidad" com també lo que diu a s'hora de se despedida: "El visitante se aleja contemplando por última vez -hasta la próxima por supuesto- esta pequeña joya, rodeada de jardines, que es la Iglesia de Ariany", en arribar aquí sobren tots es comentaris.

No conec personalment al Sr. Guasp. ni al Sr. Montserrat conjuntament responsables des reportage de "Brisas", però a un i a s'altre em plau dir-los, gràcies per la bona feina.

Es diari "Balears", com queda dit, també hi fa una passada, i entre fotografies i lletra escrita va omplir quatre pàgines, contant les impresions en la seva passada per Ariany, en ses que intervengueren molt encertadament ets Srs. Antoni Pascual, Batle; Ramon Darder, Joan Curient

i Jaume Taberner, quatre bons arianyers, que cada un val per deu, i en es seu ram s'en desfan que més bé no és possible.

En lo apíllat per es periodistes són ben oportunes i estan molt bé ses declaracions del Sr. Batle, dispost diu: "a millorar la imatge des poble, ara que estam en primera línia; Ariany havia estat sempre un poble arraconat, i ara ens toca donar la cara, degut a sa proximitat de sa carretera de Inca - Manacor".

Ses manifestacions des Sr. Darder són ben encertades, perque encara que a sa gent des pobles petits la tenguin per beneita, ell diu d'ets arianyers que són: "persones generoses, amb molt de seny, que sempre estan disposats a fer un favor a qui ho demani"

Es Sr. Curient, com experimentat industrial i comerciant, es lamenta, amb molta raó, de que s'enfonsi s'agricultura, cosa que per ara no té remei, que hauria de ser font de riquesa".

En Jaume Taberner, encare és jove, i no li han entrat es maldecaps, el tenc, per lo que deim, un bon jove, qui entre estudiar i empènyer sa revista "Ariany", ja en té prou i ben abastament.

Després d'aquest esplai, antes d'acabar, deixau-me recordar, que el món ha tornat petit, ets avions cruen d'una part a s'altre, i tot se sap al moment. Si no volem que sa corrent ens endugui, si volem conservar sa nostra personalitat, i ses bones i cristianes costums, herenci des nostres avantpassats, hem de posar peu fiter, i defensar es nostre mode de ser, ses nostres costums i tradicions, hem de tenir seny per conservar es nostre caràcter i sa nostra identitat, que val més ser d'un poble petit i pobre, però honrat, que d'una ciutat gran i rica, però podrida.

No quedem aturats, caminem sense deixar del tot ses carreres velles per ses novelles.

Ariany, enhorabona! A Déu t'encoman.

Antoni Rubí, Pvre.

NAIXAMENTS

El passat dia 7 d'agost va néixer en Gabriel Serra Mas, fill d'en Joan i de n'Antònia.

Enhorabona als seus pares.

Nota de la Redacció

Degut a problemes tècnics que no hem pogut arreglar fins que ha passat el mes d'agost, ja que els tècnics esteien de vacances, aquest número ha hagut de sortir amb bastant de retràs.

Esperam que compregueu sa situació i el proper número sortirà en la seva data normal, que serà a finals d'octubre.

El grup de redacció.

Revista Local Independent.

Plaça de la Creu nº 2

07529 Ariany.

Telèf.: 56 12 87.

D.L.: PM 207-1971.

Imprimeix:

Apóstol y Civilizador, Petra.

Nota:

La revista no s'identifica amb els diferents escrits que en ella apareguin, aquests expresen únicament l'opinió dels seus autors.

Tenguent encara molt fresca la festa del desè aniversari de la independència d'Ariany, així ho deixaren clar les paperines que penjaven a la plaça i que han esperat l'arribada de les festes patronals, i com sempre arriba el darrer diumenge d'agost i de bon matí sortiren els obrers de la Mare de Déu a recollir l'alfabaguera acompanyats per el dimoni, "S'Esbart de S'Auberg" i les xeremies, que amb el seu so desperten al poble i sobretot a n'els darrers que s'havien colgat, que no només duien son enrrera del disabte, sino també del divendres que ja hi va haver vetllada de festa. Però la festa ja havia començat es diumenge abans amb la V marató de fotografia, que es celebra en motiu de les festes i que va contar amb la participació de la majoria dels nins i nines del poble, també al camp de futbol, seguint la festa, va tenir lloc el primer trofeu de futbol d'Ariany, els equips participants foren el Lloret, la UD Petra, el CD Barrancar, i per suposat la SD Ariany.

Però aquí només estava el principi d'una setmana que culminaria el dia de la festa, deim culminaria perquè es nota l'augment d'activitat durant tota la setmana que antecedeix al dia de la Mare de Déu, que si fer neteja a la casa, que si la porcella, que si les ensaïmades, amb una paraula, posar-ho tot a punt.

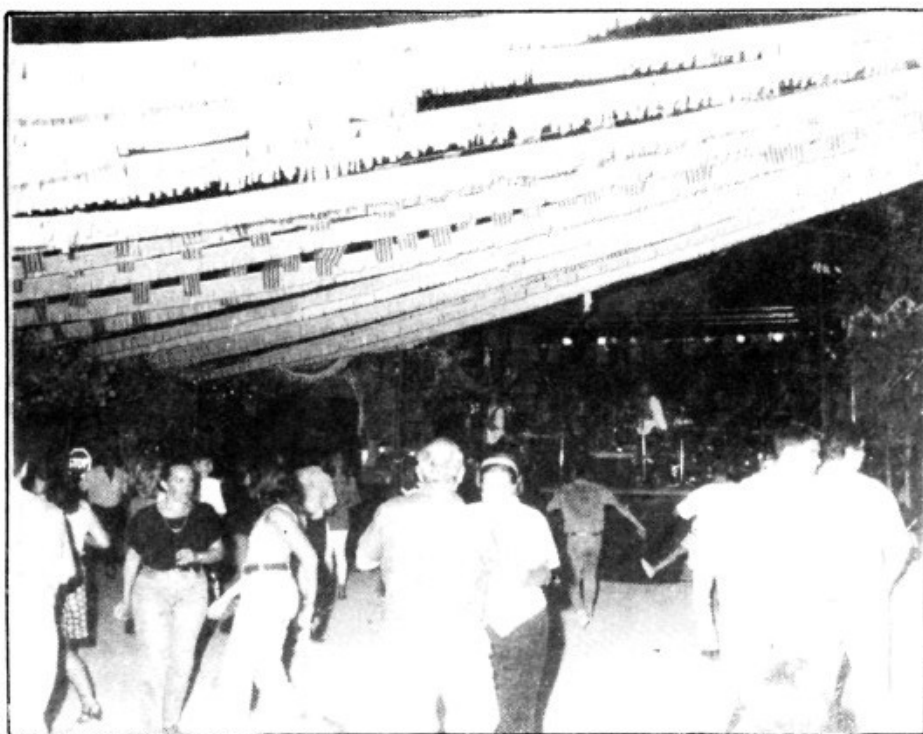
Però aquest aconeteixament donà lloc a un fet que quasi no passa al llarg de l'any, reunir tota la família, d'aprop i d'enfora, per tant són unes festes familiars, també tens l'oportunitat de veure amics i coneguts que no havies vist feia temps, i fins i tot, a alguns d'ells desde l'any passat en aquest mateix temps.

Entre aquest bullici quasi sense donar-nos conta arribà el divendres i començaren els actes festius (com a continuació dels que es realitzaren el diumenge abans); a les vuit i mitja de

La fotografia superior és del divendres dia 28, divendres de sa festa i pertany a l'actuació que va fer a sa plaça el grup d'Ariany "Niu d'Ananyes".

La fotografia inferior és del dissabte da sa festa durant la berbera realitzada a sa plaça amb els conjunts "Voltons", "Agua Vitae" i "Rodamons". (Fot.: Joan Ferrer)

l'horabaixa els que volgueren, que per cert no foren massa, pogueren anar a escoltar el concert que va oferir la Coral Fray Junípero Serra de Petra a l'església parroquial d'Ariany, més tard a la Plaça Major hi va haver l'actuació del grup local "Niu d'Aranyes".

El dissabte dematí tengué lloc a la piscina municipal la clausura del curset de natació, la qual malgrat al ventet que feia va contar amb una gran participació, mares, allots, monitors, tothom en remui.

Per seguir, l'horabaixa, a l'ajuntament quedaren exposats els cossiols de cactus que es presentaren al concurs, que s'havia organitzat, llevat d'això el bullici es trobava al camp de futbol, allà on tenia lloc el torneig de futbol infantil i benjamí, a més la gran exhibició de doma de cavalls que va despertar gran expectació.

Damunt les 9'30 del vespre s'obriren al públic les diferents exposicions a l'ajuntament i a la biblioteca, un poc més tard a la plaça començà la berbena del dissabte vespre, els conjunts d'enguany foren Voltors, Aqua Vitae i Rodamons, com és de suposar va esser ben tard quan va acabar, i per això mateix és que el diumenge dematí quan et desperten les xeremien no saps de quin món ets, però, com és tradició s'ha d'anar a recollir l'alfabaguera per després poder-la repertir a la gent el temps de l'ofici, que com cada any es va ballar el ball de l'oferta i també hi va assistir quasi tota la gent des poble, com sempre hi havia molta de gent dreta.

El capvespre poguérem assistir a la disputa dels partits del 3 i 4 lloc, i seguidament del 1 i 2, del trofeu de futbol d'Ariany.

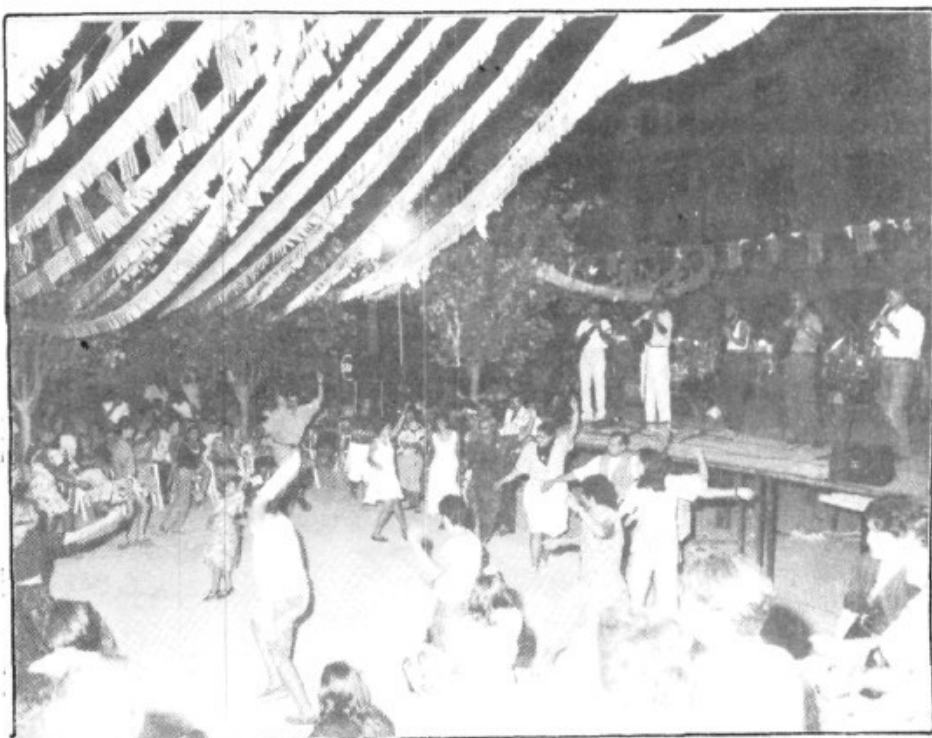
A les 11 del vespre ens esperava a la plaça el ball de bot amb els grups "S'Estol des Gericó" i "Xaloc", així com l'entrega de premis del marató fotogràfic. Els premiats foren,

(Fot.: Joan Ferrer)

A la fotografia de la part superior podem veure a "S'Esbart de s'Auberg" que acabava de recollir s'alfabaguera per dona a l'ofici, aquesta és una tradició que hauríem de conservar, des d'aquí volem animar als obrers de La Mare de Déu que no es cansin de fer aquesta feina.

La fotografia de baix és un moment del ball de bot, que es va fer el dia de sa festa amb els grups "S'Estol des Gericó" i "Xaloc".

del grup de 5 a 7 anys: 3 premi Cati Bergas Socias, 2 premi Joan Font Curient, 3 premi Clara Maria Rullan Julià; del grup de 8 a 10 anys: Accessit Francisco Oliver, 3 premi Pep Alzamora Nadal, 2 premi Antonia Bergas Socias, 1 premi Antònia Oliver; grup de 11 a 15 anys: Accessit Acziber González, 3 premi Pedro Mestre Capó, 2 premi Rafel Aulet, 1 premi Marta Hernández; grup a partir de 16 anys: 1 i únic premi Joan Ribot Frontera.

Amb el dilluns arribà el darrer dia de festa, aquest és tal vegada un dels més esperats pels infants, no només per les corregudes de joies, cintes i ballada de baldufes (que per cert tingué un gran èxit) i que tingueren lloc al dematí a la plaça, també per la marxa cicloturística que es fa l'horabaixa cap a Son Huguet, i que és un dels actes més entretinguts, parteixen totes les bicicletes i també qualche cotxe i en arribar hi ha refresc per a tothom, per passar a l'amollada d'animals dins una tanca, conills, pollastres, etc, i el que l'agafa és seu, espenyada d'olles; a part de tot això és una passetjada conjunta amb les bicicletes, que acaba a la tornada amb un gelat a la Plaça.

Però la festa continuava, encara que amb un poc de retard, actuaren a la plaça "Els Granots Truiosos" grup d'animació infantil, després d'això ja només quedava anar a sopar i tornar a la Plaça per veure la representació de "La Tia den Carles", que posà en escena "L'Associació de teatre Picadís de S'Arenal", acabada la comèdia ben aviat va quedar buida la Plaça era el moment de la traca, encara que el seu renou indica sarau i festa, i sentir-la el dilluns a vespre vol dir que les festes han acabat i fins l'any qui ve si Déu ho vol.

Catalina Pont Julià

Aquí podem veure al President Cañellas, que va assistir a l'ofici des dia de sa Festa, en es moment d'anar a recollir s'alfabaguera que s'havia anat a cercar per ses cases des poble unes hores abans.

(Fot.: Joan Ferrer)

4
any

HOMILIA FESTA DE LA MARE DE DÉU D'ATOCHA

(30 d'agost de 1992)

-6-

Germans Preveres Concelebrants,

Molt Honorable Sr. President

Digníssimes Autoritats, Srs.

Batle i Regidors del Municipi d'Ariany,

Comunitat de Germanes Franciscanes,

Germans i Germanes d'Ariany:

Avui, dia 30 d'agost de 1992 fa exactament 84 anys que es posà la primera pedra de l'ampliació de l'aquesta església, o sia els dos braços del creuer i el prebiteri. I també fa 82 anys, dia per dia, que es beneí aquesta mateixa obra que engrandeix el temple, li dona a més de cabuda, i una gran esbeltesa arquitectònica, obra d'un temps en que els vertaders arquitectes eren els mestres de picapedrers del poble. A algun lloc que jo no sé hi ha d'haver escrit el nom del mestre que alçà aquesta obra, de la mateixa manera que sabem que el nom del Rvnt.D. Martí Truyols i Sureda que als tres anys d'esser a Ariany, emprengué valentment aquesta obra de gran millora.

La major part de la història de l'església d'Ariany, es realitza a partir del 3 d'agost de 1717 en que la família Cotoner adquireix el títol de Marquesos d'Ariany, i si bé ja a l'any 1570 apareix una nota escrita al llibre de Visites Pastorals sobre la capella que hi havia a Ariany, lo qual significa que ja seria més antiga encara, la major part de la seva història és més moderna. La propietat d'aquestes terres en un principi, quan el Rei En Jaume I feu el primer repartiment, tocà a Bartomeu d'Aulona. I la primitiva capella que hi havia, fou substituïda per l'actual, al mateix lloc de la nau principal d'aquest temple actual, fins que a 1908, com hem dit, se li afegí aquest notable creuer; i el campanar que es va beneir l'any 1911, o sia 3 anys més tard que el creuer; el mateix dia que el campanar, es beneí el retaule de l'altar major que provenia de la Parròquia de Manacor i que fou restaurat abans de la benedicció per l'escultor Miquel Amer.

Per altra part la imatge de la Mª de Déu d'Atocha, amb el seu patrocini sobre Ariany, vengué lògicament amb la família Cotoner, poc després de 1717, amb el seu Marquesat d'Ariany, imatge que fou substituïda l'any 1899, perquè la que havien aportat els Marquesos tenia prop de 200 anys, s'havia corcat totalment-, fou canviada per l'actual, feta per l'escultor Miquel Arcas, essent Vicari d'Ariany el Rvnt.D.Joan Riera.

El Rvnt. D. Martí Truyols, que fou el 10è capellà d'aquest temple, el 2ⁿ vicari d'aquesta església, i el 1er Rector que tengué aquesta Parròquia, i que en un principi s'anomenà "Encarregat", i llavors "Econòm", va morir el primer de gener de 1942, i això significa que enguany estam celebrant el cinquantenari de la seva mort, i els 25 aniversari del trasllat de les seves despulles des del cementiri d'Ariany a aquest temple, i en honor del qual hem retret algunes notes històriques en aquest dia de la festa major del nostre poble, i de la nostra parròquia, diade la Mare de Déu d'Atocha.

Mentre encara era Vicari don Martí Truyols, l'any 1927, es posà l'Orgue que està en el cor, té déu registres, i fou montat pel mestre Antoni Cardell de Lluçmajor, i va ser beneit el dia 23 de gener de 1927 pel M.I.Sr.D. Antoni Mª Alcover, Conegut per nosaltres com el qui recollí les Rondalles Mallorquines, amb el nom d'"En Jordi des Recó", i que era Canonge i Degà de Seu de Mallorca; en foren padrins els joves Pedro Lliteres Mestre i Francisca Caldentey Rigo; Predicà don Josep Alba. Costà llavors l'any 1927, 8.000' ptes, de les que 3.000' ptes foren pagades a títol personal per don Martí Truyols. El Rvnt.D. Bartomeu Caldentey en donà 500' ptes, El Rvnt D. Miquel Gual en donà també 500' i altres 500 don Antoni Mestre Mestre. (Les altres 2.500' ptes no està escrit qui les va pagar, però és de suposar que foren alguns de vosaltres o els vostres avantpassats.

(Facem un petit patèntesi, ara).

*M'arribaren notícies de que quan anunciaren a Ariany que jo havia de venir a estar aquí, digueren que l'orgue tornaria a sonar.

Idò, si Déu ho vol, sonarà.

Però és una feina molt lenta, que s'ha de fer a hores perdudes. Per motius que no fan al cas havia promès que feina d'aquesta no en tornaria fer mai més. Ho faré gratuïtament pel poble i en homenatge a don Martí Truyols que feu tant per aquesta parròquia): jo sols deman poder tenir, quasi sempre que la demani, una persona que m'ajudi; no és necessari saber fer gaire coses, basta que tenguí paciència, em faci companyia, i sàpiga ajudar-me o donar una mà; i per altra part vull no haver de carregar tot el que heurem de gastar als comptes ordinaris de l'església, -lo primer de tot un motor més apropiat, de baixa presió i de més poc renou-: amb aquest motiu, queda obert un "Compte Especial" per aquest fi (inicialment calculam unes 350.000' ptes), al que ja podeu anar fent, els qui volgheu, les vostres aportacions, que es poden fer personalment, o bé ingressant les quantitats a la Caixa, indicant que és per l'«Orgue antic». Personalment vull fer la feina, no gaire fàcil, però no vull haver de passar pena pels dobbers que a cada moment haurem de gastar en algunes coses i materials que s'hauran d'adquirir. Si sobrassin dobbers es passarien a alguna reparació o reforma necessària. La restauració començarà en haver-hi fons per poder comprar el motor nou, que és el primer que es necessita.

Aquests orgues, es deterioren fàcilment, si estan en contacte amb l'aire exterior, --si es deixa la finestra oberta-- sobretot a l'hivern, el fred i l'humitat, i qualche vegada l'aigua, les fan molt de mal, i aquest ja ha sofert diverses modificacions i reparacions, pel que no vos heu sorprendre si du molts de mesos de feina, i l'orgue se torba a sonar. Per aquest detall vos deman que s'oferesquin persones per ajudar (de les de 3ª edat que tenguin poques feines ho poden fer perfectament) o estudiants que disposin d'algun temps

lliure; vos deman que vos responsabilitzeu de la part ecnòmica, i que tengueu paciència si la feina s'allarga (s'ha de fer a estones). Totes les altres feines de la Parròquia són primer, i a més hi he d'afegir la Parròquia de Són Serra a partir del dissabte que ve dia 5 de setembre, (no vull assegurar que abans de dos anys estigui llest, si bé pot ser que també sigui abans: en aquests moments no es pot preveure. He parlat de que si es feien ingressos a la Caixa, s'especificàs per al «orgue antic», perquè algun dia no molt llunyà també haurem de cercar un orgue electrònic nou, ja que aquest que tenim qualque dia no vol partir, i algun dia s'aturarà del tot, i ja no hi recanvis d'aquest aparatos». Per raons pràctiques s'ha de tenir un orgue útil encara que sia petit que sia petit, per acompanyar el càntics ordinàriament amb més facilitat.

«Per altra part estic interessat en que els malalts i persones impedides puguin seguir des de casa»

els actes de l'església, principalment la Missa dels diumenges, lo que es farà a través d'una petita ràdio-emisora privada de FM que particularment tenc i que tindrà una petita antena en el campanar. Possiblement s'estreni aquesta "jugueta" amb la transmissió de les Matines del dia de Nadal. És una feina que encara no està acabada de preparar, però crec que estarà acabada d'hora».

Una volta acabades aquestes notificacions, seguirem recordant a Don Martí, que també promogué, entre altres coses la construcció d'un rellotge al campanar fet per Rvnt. D. Mateu Bosch l'any 1923. La campana major de 600 quilos el mateix any. Un armònim, una custòdia, llumeneres-aranyes, Sagrari de l'altar major l'any 1924, i els anys d'escola en que ell ensenyà a molts de nins arianyers, en uns anys no gens fàcils per a ningú.

En aquest cinquantaninversari de la mort d'un dels més il·lustres capellans que ha tengut a aquesta parròquia, i com a persona que feu molt de bé pel poble, i en

el desè aniversari de la constitució d'Ariany com a Municipi totalment independent, dediquem aquesta festa a commemorar, Poble, Ajuntament i Parròquia aquests acon-teixements notablement ocorreguts i degudament festetjats, amb agraïment, a totes aquelles persones que que feren possible que aquesta Església fos Parròquia des de l'any 1935, i que aquest poble fos Municipi l'any 1982. Molts d'anys i Bones festes a tots, i enhorabona a tots els qui han fet possible aquestes realitats que avui gojosament celebrem.

També el nostre agraïment als qui han dedicat hores del seu temps, des de les dones que han vengut els diversos dies a netejar l'església, als "Obrers de la Mare de Déu d'Atocha", als integrants del Coro Parroquial que han tret temps per poder preparar la música d'aquest dia de festa, i a totes les altres persones que d'una o altra manera han col·laborat, sempre desinteressadament, perquè aquesta festa d'avui fos lluida i satisfactòria. Així sia. Amèn.

Cançons dedicades al Sr. Rector

Benvingut Sr. Rector,
a n'és poble arianyer,
supòs que si mos portam bé,
mos ferà qualque sermó,
però que sia curtet per favor,
que de llargs no n'hem de mester,
curtet i que estigui bé,
i que tengui bon sabor.

Voldria Sr. Rector,
que a Ariany si sentís bé,
i que mos avisàs si no anam bé,
que vosté és es nostre director.

Don Nadal desitjaria,
que entre noltros fos agradat,
ja que vosté ha acceptat,
en obrir sa Rectoria,
i estar en noltros cada dia,
fins que acabi el seu mandat.

Ara tenim capellà,
ja fa dos anys que no en teníem,
lo que així mateix mos serviem,
es de Petra que havien de baixar.

Sr. Rector li diré,
en paraules agradades,
ho he dit moltes vegades,
que un rector haviem de menester,
ja que això en un temps primer,
a n'és poble arianyer,
estava retat de capellans, monges
i freres,
i ara vosté en quatre mirades,
tot ho tornarà posar bé.

Es una gran alegria,
i tots l'hem de respectar,
que es Sr. Rector pugui estar,
entre noltros cada dia,
i amb sa màxima simpatia,
sempre l'hem de respectar.

Benvingut Sr. Rector,
ho tornaré repetir,
perquè Ariany era diví,
lo que ha de mester un bon pastor
perquè sa bona educació,
pareix que mos vol fugir.

I ara me despediré,
perquè si no faltaria,
lo que si desitjaria,
que entre noltros si sentís bé,
i a n'és mateix temps li diré,
que si en res m'ha de menester,
que mani que el serviré,
amb moltíssima alegria.

Ara li faig sa darrera,
i perdoni Sr. Rector,
no voldria ofendre-lo,
per tenir aquesta quimera,
i al mateix temps tant xerrar
per fer-li qualque cançó,
jo visc a n'és carrer Major,
i ho som En Joan Frontera.

Mos trobam davant un home d'una gran personalitat. Únicament he parlat amb ell es dia que mos presentàrem i en motiu d'aquesta entrevista i pot esser, -com ell diu-, que sa primera impressió no sigui vàlida, ja que és molt difícil esser objectiu, però sí que ja pots endevinar qualche cosa damunt la personalitat i el caràcter de cadascú.

Sap lo que vol i crec que també sap com arribar-hi, ara bé, no vol prendre determinacions sense un coneixement general, estam en democràcia, i no s'ha de fer lo que una persona diu o pensa, sinó lo que diu o pensa tota una comunitat. Al final les decisions no queda més remei que les prengui un tot sol.

Puc assegurar i crec que no m'equivocaré, de que pot esser una persona molt valuosa pes poble, capaç de realitzar grans empreses; de fet, a n'es sermó des dia de "Sa Patrona", ja parlà d'una emisora FM perquè es vellets puguin seguir sa missa des de ca seva per sa ràdio, i també parlà d'arreglar l'orgue, que deu fer més de vint-i-cinc anys que no funciona.

Lo que és segur, és que de moment, li ha tocat començar amb un assumpte espinós: es Local Parroquial.

Però esperem aconteixements; de moment, aquí teniu unes primeres impressions de D. Nadal Trías Orell, Rector d'Ariany, desde Juliol d'enguany, natural de Santa Maria del Camí, nascut ara fa 51 anys.

- Me podria fer una mica de resum de lo que ha estat fins ara la seva vida?

De nin, als 11 anys vaig començar a fer de fuster. Als 14 anys vaig començar a estudiar electrònica, i a n'es 15, vaig començar a estudiar a n'es Seminari. Vaig dir missa l'any 1968 i em destinaren de vicari a Algaida, durant sis anys; després quatre anys a Bunyola; després quatre anys de rector a Maria de la Salut; després deu anys a Santa Eugènia, i ara, aquí.

- Vostè va demanar per venir a Ariany, o va ser el bisbe qui va prendre sa determinació?

No; jo no he demanat mai anar enlloc en concret. Aquesta proposició la va fer el Bisbe, i a n'aquell moment vaig dir que sí. tabé hi entrava l'acceptació de Son Serra de Marina.

- Quan va saber que el destinaven a Ariany, quina va ser sa seva primera impressió?

Per mi, Ariany m'era bastant desconegut. Quan estava a Maria de la Salut venia a vegades a xerrar amb don Mateu Amorós, però no coneixia es poble.

- I una vegada instal·lat en el poble, que pensa?

Sa gent ha estat contenta de que vengués un capellà. Sa gent ho volia i se nota, és bo. Ara es primers mesos, un no pot fer-se una idea, ja que generalment ses primeres impressions no solen esser vàlides.

- Ve amb unes idees determinades respecte a fer feina a n'es poble, o creu que es millor anar fer feina damunt sa marxa?

No. Venir amb unes idees predeterminades és un desbarat. Vaig venir en sa idea de no tenir cap idea, perquè es plans s'han de fer segons

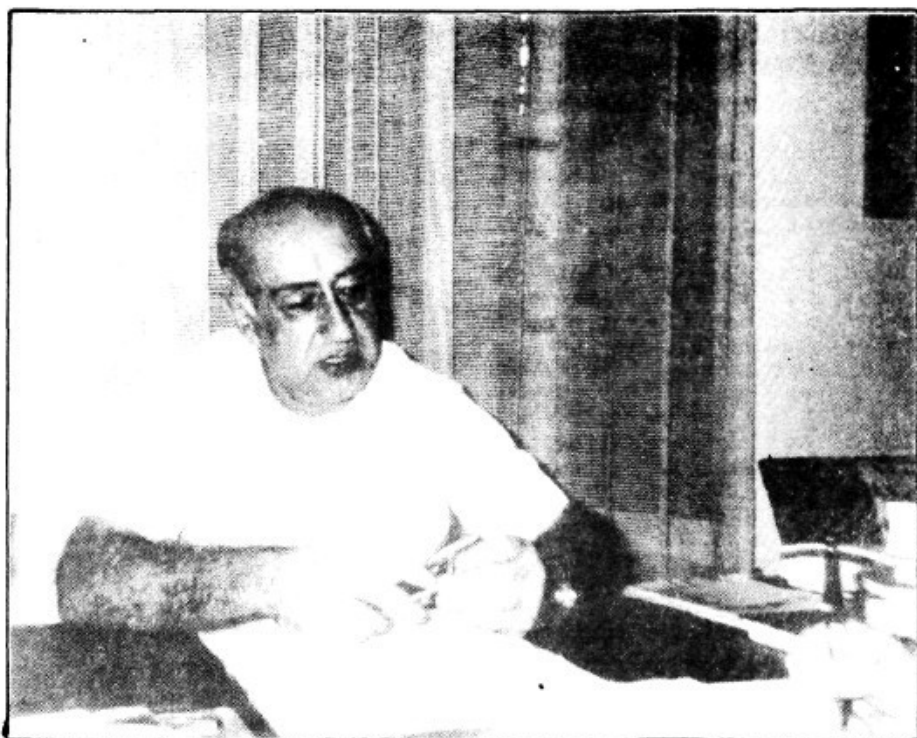
ses necessitats d'es poble; no segons uns plans teòrics, que, endemés, no serien útils.

- *¿Com ha trobat es poble?*

Bé; ses impressions d'es primers mesos, com he dit, no s'han de prendre molt en sèrio, ja que en es començament te ve una pluja d'informacions de persones amb uns interessos molt particulars, i no és vàlida del tot; després et dones compte de que persona t'ha dit una cosa però que lo que li interessaés una altre; Per sort no tothom és així. En quan al seu aspecte religiós, és una primera impressió: la donaria dividint la gent en ses generacions de 40 anys per amunt i de 40 anys per avall. Ariany deu haver estat un poble molt religiós. Ara, sa vida, la marca sa gent jove que pens que és com per tot; però sa gent major, devia ser molt religiosa; perquè tenir actualment es número de monges, capellans i religiosos que hi ha entre ets arianyers, és un clar símptoma d'aquesta religiositat. És possible que alguns es pogueren fer religiosos per influències familiars, además de les religioses, però de totes maneres és un número alt.

Ara, encara no puc calibrar com és sa gent, ja que casi només he pogut parlar amb sa gent que ha vengut per l'església. Així i tot, com deia abans, crec que s'ha de dividir entre sda gent que està apuntada an n'es món modern, i s'altra. Es més joves, lo normal és que estiguin influenciats per un món més actual de consum i intercanvi, i aquesta, es sa que, de moment, no puc valorar; fer-se una idea objectiva és un procés lent.

- *Es darrers rectors que hem tengut a Ariany, han realitzat una sèrie d'obres a l'església, tals com arreglar sa Rectoria, sa sacristia, ses teulades, etc...; actualment, com veu sa situació; creu que hi ha*

qualque cosa que necessiti arreglar?

Per lo que vist, no crec que hi hagi res molt urgent. Només te diré una cosa i és que és una sort tenir sa teulada de l'església feta de fa poc: Hi ha moltes d'esglésies que la tenen malament. Aquí, gràcies a Déu, està bé.

- *Si Ariany està sensibilitzat amb un assumpte, és amb es "Local Parroquial", i per lo que sé, ja se n'ha pogut donar compte. Que em pot dir damunt aquest tema?*

Sí; m'agradaria lo primer de tot rebre tota casta d'informació, i estudiar-la. Si es poble necessita una cosa, jo no he de intentar fer-ne una altra. M'agradaria fer una mica d'estudi de tot lo que s'ha fet fins ara, de sa seva història; perquè és una llàstima que estigui així tan infrutilitzat. De moment es pla és de no arrendar-lo. És possible que no es torni ser bar, però ara no estic en condicions de poder-ho assegurar. Primer vull consultar amb sos meus superiors si la meua proposició les pareix acertada. I ja que així com està el pis

superior que té perill de caure el cel-ras, s'utilitzaria sa part d'abaix. Encara que es bar a uns moments determinats va ser econòmicament molt important; de fet, per fer ses teulades, s'empraren un milió de pessetes que s'havien tret en es bar, també s'empraren pel local molts de dobbers que havien de destinar-se al funcionament ordinari de l'església; aquests intercanvis de comptes són ordinaris ja que són comptabilitats d'una mateixa parròquia, però ara no té ni un duro; al contrari: és deficitari.

- *Segons tenc entés, hi va haver una oferta per es bar d'es Local?*

Sí; va haver-hi una gent que es va interessar; però com que la parròquia no l'havia tret a lloguer, jo les vaig dir que ells fessin una oferta; consider que no les degué interessar, perquè l'oferta no s'arribar a fer. M'hagués agradat tenir-la llavors, per poder-la estudiar, ja que el cap d'uns dies havia de conversar amb el Vicari Episcopal d'aquesta zona nostra.

(continua a la pàg. següent)

Ja diuen que festes passades, coques menjades. I ben veritat. Quan l'estiu acaba i ja han passat els mesos de calor, són pocs els pobles de Mallorca que no han tingut la seva Festa Patronal. I potser sia un bon moment per fixar la nostra atenció sobre un fenomen festiu que es produeix a varis pobles de la nostra illa: Els Cossiers.

Tots sabeu que els Cossiers són un grup de sis balladors comandats per un altre que reb el nom de Doma. Segur que molts de vosaltres els heu vist a alguns pobles que encara en tenen com, per exemple, Montuiri o Algaida.

Com que aquest treball pot esser una mica llarg, he pensat dividir-lo en dues parts i per això avui parlaré una mica de l'origen d'aquest ball i a la propera fulleta, passarem revista al seu vestuari, les seves dances músiques, etc.

D'on venen aquests balls? Contestar a aquesta pregunta ens faria recular fins a temps remotíssims dins la història. Jo, personalment, crec que el ball de Cossiers és una resta ancaica d'unes cerimònies més o menys complexes d'adoració i culte a les antigues divinitats agràries. Ball de fecundació de la terra per a propiciar les collites o d'agraïment per haver-se produït l'esplet. En aquell temps prehistòrics, els humans encara no tenien ben clara la idea de Déu i tal com avui en dia encara fan tribus africanes o americanes, adoraven el sol, la lluna, les fonts, etc. Aquells balls, amb tota l'erosió i transformacions que comporta la seva existència multisecular, ha arribat fins a nosaltres com un verdader fòssil que ha suportat els entrebancs, la història i el voltar del món.

Es, per tant, verssemblant situar el seu origen a l'època de les primitives manifestacions humanes de culte a un ésser superior.

I el seu nom? Avui en dia ja sembla bastant clar que la paraula "Cossier" no té res a veure ni amb Escòcia ni amb un cossi de fer bugada. Descartades aquestes absurdes referències, hem d'admetre l'evidència que COSSIER vé de COSSIA i que COSSIA és una paraula antiga que vé de COS o LLOC DE CÒRPER, mots tots aquests que recorden sempre el caràcter itinerant que sempre han de tenir els cossiers en les seves

ballades pels nuclis de població, costum que encara conserven en els pobles on surten, sigui el dia del patró o el dissabte de la festa.

Al pas dels segles, aquests balls primitius evolucionaren i poc a poc es cristianitzaren, però això serà tema del pròxim article. Veurem un poc la seva història i parlarem dels Cossiers actuals. Però avui ja hauré deixat ben fonamentades les dues questions principals: L'origen i el nom. Haurà estat un bon començament.

Francesc Vallcaneras

ELS COSSIERS D'ALARÓ

El passat dia 16 d'agost, dia de Sant Roc, va esser un dia gran per el poble d'Alaró, ja que després de 53 anys de letargia varen tornar a sortir a ballar pels carrers del poble els Cossiers, enhorabona per haver recuperat aquest ball.

Hem de remarcar que si aquest cossiers tornen a ballar-se a Alaró, és per la feina feta i l'empenta que ha donat en Francesc Vallcaneras, persona que tot Ariany coneix i col·laborador de la nostra revista, endavant Xisco!

Passant al nostre poble hem de dir que per els arxius de l'església hem tengut constància que a Ariany ballaven els Cossiers, lo que segurament venien d'un altre poble.

~~~~~

~~~~~

L'Ajuntament d'Ariany es reuní, en sessió pública ordinària, a les 22,00 hores, del dia 10 de juliol de 1992, amb l'assistència de tots els Regidors, per tractar els assumptes compresos a l'ordre del dia.

El primer punt va consistir en l'aprovació de l'acta de la sessió anterior sense esmena.

A continuació es va fer pública la satisfacció de la Corporació pel nomenament del Sr. Nadal Trias i Orell, com a nou rector de la Parròquia d'Ariany.

La Festa de la Independència fou el següent punt a tractar i va esser la Regidora de Cultura la qui va exposar, al detall, el programa del actes que tindrien lloc els dies 25 i 26 de juliol. Atès que aquest any es complí el desè aniversari de la creació del Municipi d'Ariany, la festa i especialment l'acte institucional tindrà un caire especial en el qual es convidaran les autoritats de la Comunitat Autònoma i del Consell Insular i les persones que d'una manera directa intervingueren a la consecució de la independència.

Seguidament el Sr. Batle va exposar la aprovació de la modificació dels Estatuts del Consorci d'Aigües, dels articles que feien referència a la capitalitat del Consorci que passa de Petra a Sineu i de la regulació de la integració i sortida del Consorci per part de l'Ajuntament.

Acte seguit es donà compte del decrets de Batlia dictats pel Sr. Batle des de la darrera sessió.

No es formularen precís i preguntes i a les 23 hores el Sr. Batle aixecà la sessió.

AJUNTAMENT D'ARIANY

SOLUCIONS AL PASSATEMPS.

TEST CULTURAL.-

- 1) Els moratons.
- 2) 83
- 3) Al S. XVI
- 4) UCD
- 5) El batle d'Ariany.

LLETRES CREUADES.-

- HORITZONTALS.- A) B. B) Mes. C) Patuf. D) Majoral. E) Foto. Amor. F) Tirador. G) Serós. H) Tir. I) A
- VERTICALS.- 1) F. 2) Mot. 3) Patís. 4) Majoret. 5) Beto. Aria. 6) Surador. 7) Famós. 8) Lor. 9) R

LLETRES BARREJADES.-

MATUTPENIO
EAKLYRERJO
RNRARIMUYT
CJOGATPTFA
UVMUALWASD
RKINTAQSYO
JUTERRAATÉ
ZSRVYIOUHG
ASDACVLOTE
QWTUPPATOM

ESPECIAL
INDEPENDÉNCIA
D'ARJANY 1982-1992

Independència d'Ariany

Es passat dia 26 de juliol Ariany es va vestir de festa, es motiu no era altre que celebrar es desè aniversari de sa nostra independència.

Com que s'ocasió s'ho mereixia sa festa va ser grossa, sens dubte s'acte més rellevant i més carregat de contingut va esser s'acte institucional, a n'aquest acte hi estaven convidats tots ets batles de sa Mancomunitat, encara que solsment n'hi assistiren uns quants, respecte a autoritats "grosses" hi havia en Joan Verger i en Gabriel Cañellas, President del Consell Insular i President de la Comunitat Autònoma respectivament, en Jeroni Albertí va excusar la seva no assistència, també va venir en Santiago Rodríguez Miranda.

L'acte el va ensetar en Joan Ferrer que va fer un discurs de presentació i va dirigir i coordinar tot l'acte; el segon que va intervenir va esser en Guillem Frontera, fill d'Ariany, escriptor, periodista i coordinador de les activitats artístiques de l'Ajuntament de Palma, al mateix temps és el Director del Casal Sollerich.

Després va tocar es torn a n'Antoni Pascual, batle d'Ariany, arribat es final des seu discurs va venir lo més emocionant de sa vetllada, era s'hora de retre homenatge a ses persones que varen fer molt per aconseguir aquesta independència i que ara ja no estan entre nosaltres, s'els va lliurar una placa commemorativa, entre ells es trobava s'arianyer Bernat Salom, que recolliren sa placa ses seves dues filles; ets altres homenajats varen ser en Pep Maria Sastre i l'amo Antoni Oliver.

Després d'aquesta entrega va tocar es torn a n'en Santiago Rodríguez Miranda, que en es moment de concedir sa independència a Ariany era ministre d' UCD i Diputat per Mallorca.

Ja per finalitzar varen intervenir en Joan Verger, President d'es Consell Insular i en Gabriel Cañellas, President de sa Comunitat Autònoma.

Sa festa va acabar amb coca, sangria i ball de bot amb es grups "Música Nostra" i "Aliorna".

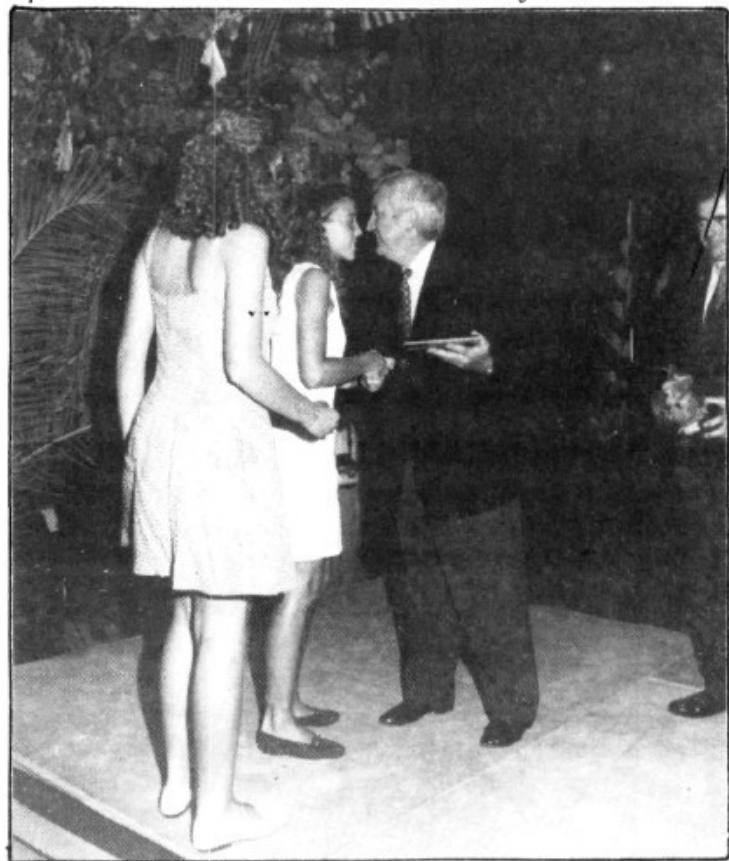
Endemés d'això es dissabte hi va haver un concurs de dibuix organitzat per "Sa Fulleta" (sa portada d'aquest número és es dibuix que va guanyar i està fet per en Jaume Capó Sansó), es

diumenge hi va haver jocs a sa piscina, s'horabaixa contes contats a sa biblioteca municipal, exhibició de Kàrate i dança moderna a càrrec d'ets alumnes des col·legi públic d'Ariany a sa Plaça, i un passacarrers i concert d'una banda de música.

Jaume Taberner

Aspecte de sa taula d'autoritats (Fot.: Joan Ferrer)

Moment en que es President Cañellas fa entrega a ses filles d'en Bernat Salom de sa placa commemorativa. (Fot.: Joan Ferrer)

Digníssimes autoritats, Don Santiago Rodríguez Miranda, Honorable Don Joan Verger, President del Consell Insular; Molt Honorable Don Gabriel Cañellas, President del Govern Balear.

A Ariany mos vestim de gala dues vegades cada any, una a la darrereria del mes d'agost, festa que pares i fills ens reunim amb santa armonia, amb illusió paternal perquè és sa nostra festa patronal, s'altre que és precisament avui i que té un altre caire és sa festa de sa independència, enguany ja celebrem es desè aniversari, li hem donat un caire més festós, més solemne i hem vestit aquest dia amb sos símbols nacionals i regionals que són ses nostres banderes. Aquesta festa de sa independència, tan somiada per ets nostres majors, padrins, pares i repadrins i altres avantpassats hi hem arribat gràcies a l'esforç d'uns i d'ets altres, ets uns sembraren sa llevor i ets altres l'han regada perquè cresqués, tots tenim motius més que suficients per estar avui alegres i contents perquè tots també hem posat qualche cosa de sa nostra part, recordam aquelles eleccions democràtiques de l'any 1979 que es poble se va unir i formà una pinya amb sos seus vots per poder tenir representació dins s'Ajuntament, ets resultats foren tan positius que lograren quatre regidors dins s'Ajuntament de Petra, va esser un altre punt de partida per obtenir coses que mai tenguérem i una d'elles era conseguir s'esperada independència que avui celebrem, se va fer molta feina, dia a dia, mes a mes, un any i un altre, caminades, escrits i com que qui no se cansa alcança va arribar dia 30 de Juliol de 1.982 i a Madrid se firmava aquell reial decret 2.622 per al qual Ariany quedava segregat de s'Ajuntament de Petra en municipi propi, es poble ja és major de edat, alegries, enhorabones, felicitacions de personalitats i audiència a sa Majestat el Rei a

Marivent.

Per es poble pareix que encara sentim es so de ses campanes des nostre campanar, campanes com "Sa Grossa", "Na Catalinaina", "N'Atocha", "Na Bàrbara", "Es Culís", i també hauríem tocat Ses Massoles si no haguessin estat espenyades. Una festa, una gran festa que avui després de deu anys seguim recordant, es temps passarà, noltros també, però es nostros fills, es nostros nets, renets, i es que vendran després sempre recordaran i podran agrair aquest dia 30 de Juliol de 1.982, que va esser es dia de sa nostra independència.

Moment des discurs d'en Joan Ferrer.

Deu anys d'independència han estat a bastament per acostumar-nos als avantatges que aquesta situació comporta. Per ventura no ens hem avesat tan fàcilment als deures, a les obligacions, però això són figues d'altre paner. En qualsevol cas, ara pareix que no hi ha res més natural que aquesta independència, perquè a les coses bones ens hi acostumam tot d'una. Però els qui tenim edat i memòria podem reconstruir, com si fos ara, aquell estat de coses caracteritzat per la manca d'independència, que tant ens perjudicava objectivament o pel qual ens sentíem tan perjudicats. Podem reconstruir aquells anys en què veïem el poble de Petra ple de puntets de llum durant les nits d'hivern, mentre que a Ariany era un pou de fosca; aquells anys en què Petra tenia tots els carrers asfaltats i nosaltres sempre dúiem les sabates brutes de fang o de pols. Aquestes i altres diferències ens feien sentir discriminats, tractats injustament, creaven en els arianyers un ressentiment que generava una aspiració independentista. Per ventura no tots la compartien, però sí una gran majoria. La veu de les majories només té força real en democràcia. No és casual, per tant, que aquesta independència s'hi accedís en el context d'un estat de dret, d'un règim democràtic, ara fa deu anys.

Com a pagesos que som tots, perquè, encara que molts de nosaltres ens hàgim fet enfora de la feina del camp, tanmateix són un paisatge i una memòria els elements bàsics que conformen una personalitat; com a pagesos que som, ens preguntam ara què n'hem tret, de la independència, com ens n'hem aprofitat. Jo no sé si les nostres autoritats municipals han tret tot el suc o no a la nova situació, ni som qui per jutjar-ho. De totes formes, em permet dubtar que el poble d'Ariany hagués aconseguit tot allò que té si hagués anat a demanar-ho a ca'l veïnat. Però ara no és el cas de demanar-nos com ens hem aprofitat de la independència: seria igual que preguntar-nos si és bo per la nostra Comunitat que tenguem autonomia. Només hi ha una manera de saber-ho: exercint de ciutadans autònoms, exigint a les autoritats autònòmiques una administració neta i eficaç del poder que ens confereix l'Estatut: per això se descentralitza el poder, per acostar-lo als seus usuaris, el poble. I és objectivament positiu tot procés destinat a diversificar el poder per dur-lo fins al mateix portal de ca-nostre, perquè quan més aprop el tenguem més bo de fer serà evitar que se'n faci un ús partidista, que s'hi cometin abusos i atropells. Sobre això crec que no hauríem de tenir cap dubte. Desconfiau sempre d'aquells que vos diguin que no estau preparats per prendre les decisions que afecten la vostra vida o el vostre futur: infaliblement, pretenen

treure profit personal d'aquesta mentida. Ningú sap més que cadascú què li convé; i un poble adult no pot tenir dubtes sobre aquesta qüestió.

Per això és important que siguem crítics amb el poder, que el vigilem de prop, però no hem de confondre les persones amb les institucions ni hem de permetre que les persones se vulguin confondre amb les institucions, cosa que tant sovint constitueix la primera temptació dels qui detecten aquest poder. Per tant, podem estar d'acord o no amb la gestió d'aquest o un altre equip de govern municipal - per això mateix, cada quatre anys passen una revàlida o la suspensen -, però aquesta possible crítica no ha de corcar les vigues d'una independència que va costar tants d'anys aconseguir. Si teníem motius de crítica, això no ens ha de dur mai a la conclusió que, per ser aquí on som, no era menester ser independents. Si ens preguntam quin profit n'hem tret, de la independència, crec que la resposta és molt senzilla: ara depenem de nosaltres mateixos per governar-nos, encara que sigui per equivocar-nos. Es ben vera que ens podem equivocar tots sols, però també és cert que no hi ha com un mateix per reconèixer els propis errors i posar-hi remei.

N'hi ha que, amb les més bones intencions del món, diria que amb intencions fins i tot angelicals, se pregunten per què, a un moment històric caracteritzat per la tendència a formar grans blocs polítics i econòmics, hi ha pobles com Ariany que, enlloc de seguir aquest corrent, se va voler emancipar d'un altre municipi. Si anam de cap a la unitat europea, quin sentit va tenir, ara fa deu anys, constituir-nos en municipi independent?

No ens hem de deixar enganyar. Efectivament, se camina de cap a la unitat europea, i ja veurem quins beneficis i quins perjudicis ens durà, i si els esforços que ens exigirà seran satisfactòriament recompensats. Però suposem que aquest futur que ens prometen serà bo com diuen. Suposem-ho. Arribem on arribem, estats, nacions, comunitats o pobles hi volem arribar en les millors condicions possibles i sense haver hagut de renunciar a la seva personalitat ni als avantatges aconseguits amb el seu esforç. Vull dir amb això que un mallorquí serà més europeu com més conegui a fons la realitat de la seva terra i com més preparat estigui per millorar-la. No serà més europeu perquè enlloc de menjar sopes o frit, mengi salsitxes de Frankfurt o pizzes italianes, per posar dos exemples que no vénen gens de nou als més joves. No hi ha millor manera de ser respectat que demostrant un bon coneixement del propi redol i la capacitat de fer-hi sa vida millor i més intensa.

Perquè això pugui ésser possible, és menester enfortir-nos com a poble, tenir ben clar d'on

venim i on anam. Si caminam a les palpentes, si ens resignam a ser conduïts pels més forts, tenim assignat, ja d'entrada, el paper de víctimes. Quan arribem a Europa, pobles com Ariany han de saber què hi poden aportar i contra què s'han de defensar si se presenta el cas.

Per tant, aquests moviments de cap a la creació de grans blocs polítics i econòmics no estan barellats amb la conveniència o, més ben dit, amb la necessitat que pobles, comunitats, nacions i estats afirmen la seva personalitat, i no moguts per un sentiment d'hostilitat davant els altres, sinó per enriquir la nostra aportació al conjunt d'interessos que constituirà aquest futur europeu. Per això hem de tenir ben clar que solidaritat no significa renúncia. Aquell manament espiritual, "siau qui sou", no indica una via d'enfrontament a la resta del món, ni és una consigna perquè ens tanquem en nosaltres mateixos pensant que som el centre d'aquest món: és el lema d'un poble que no se pot resignar a ser anul·lat per uns altres, de manera que la seva història, la seva cultura, la seva visió del futur se pugui sumar, i no restar, a l'inventari de valors universals.

Es en aquest sentit com s'ha d'entendre tants i tants de moviments d'afirmació nacionalista com estan reverdint arreu arreu, uns de manera pacífica i altres acudint al llenguatge tràgic de les armes. Afortunadament per a nosaltres, ens podem permetre el luxe històric de defensar i aprofundir en la nostra personalitat per vies pacífiques, emparades pel marc legal que hem conquistat. D'altres no tenen tanta de sort i s'han vist abocats a escriure amb sang uns capítols de la seva història: una història que, tant en el seu cas com en el nostre, no s'acaba mai. N'hi ha que, ingènuament, cauen en la temptació de creure que un estat o un poble, després de segles, ha arribat finalment a port, ha trobat una fórmula que resol el passat, el present i el futur. Però ara ja sabem, per la lliçó que ens donen certs països de l'Est europeu i per altres lliçons, que a port no s'hi arriba mai, que els pobles són organismes vius i, per tant, susceptibles sempre de millorar o d'empitjorar.

No hi ha cap situació històrica definitiva. Tan sols la mort presenta aquesta característica, i les persones morim, però els pobles no. Avui som aquí, qui sap on serem demà.

I, en aquest ser avui aquí, contemplan un panorama certament millor que el d'anys enrera, un panorama, però, on apareixen nous problemes que reclamen noves solucions. Mirau: fins fa relativament pocs anys, i en línies generals, cada generació estava destinada a repetir la vida dels seus avantpassats. També els problemes se repetien i exigien l'aplicació de les mateixes

solucions. Els canvis se produïen molt a poc a poc, i aquesta lentitud permetia l'adaptació a les noves situacions de manera que no causava grans discordàncies. L'experiència, per tant, era un valor quasi absolut, una llei pràcticament inalterable. Ara les coses han canviat, de manera que cap generació viu la mateixa vida de la que l'ha precedida. Sa qüestiona, per tant, el valor de l'experiència, i, a l'enrevés d'abans, ara som els pares els qui hem d'aprendre dels fills. Això suposa un canvi radical de mentalitat, de vegades dolorós, però sempre necessari. A l'hora de trobar solucions als nous problemes, no podem copiar el passat, sinó que, si ho volem fer amb un mínim de garanties, hem d'escoltar el futur.

Se diu aviat, escoltar el futur, però no és gens fàcil, sobretot per als qui encara ens movem per la inèrcia d'un estat de coses en el qual ens vàrem formar com a persones. Jo diria que el futur només se pot escoltar amb les orelles de la cultura, que és l'eina que ens permet conèixer-nos millor, i això vol dir conèixer, també, les nostres limitacions; ens permet conèixer millor els altres, i això significa tenir l'oportunitat i la disposició d'aprendre de tothom. I ens permet, en fi, renovar cada dia la nostra experiència, a fi de no deixar-la rovellar i tenirla sempre a punt per fer front als embats del que ha de venir.

Si permeteu un consell a qui no n'hauria de donar cap, vos diria que considereu molt ben aprofitats tots els esforços -de temps, econòmics, de bona disposició- destinats a la formació cultural de les generacions joves, sobretot, però també dels més granats. Ja sabem que la situació, en aquest sentit, ha millorat en pocs anys com de la nit al dia, però recordeu que aquesta feina no s'acaba mai: tant si és per no perdre peu durant temps difícils que ja tenim a la porta, com per no deixar passar les oportunitats de progrés en èpoques més favorables. No tan sols hem de fer costat a les nostres autoritats en totes les accions destinades a aconseguir aquest objectiu, sinó que hem de prendre nosaltres mateixos les iniciatives necessàries per no quedar enrera. M'agradaria que aquest fos un missatge compartit per tot el poble d'Ariany, de forma que la celebració del deu aniversari de la independència, més que convidar-nos a mirar cap al passat, ens dugués a contemplar la possibilitat d'un futur en el qual aquesta independència hagués estat l'atsús de cap a una situació en la qual tothom, en lloc de preguntar-nos per què, de què ens ha servit ser independents, tenguéssim unes respostes clares de les quals ens poguéssim sentir orgullosos, tant i més del que avui ens hi sentim.

Molts d'anys a tots.

Molt Honorable President, amigues i amics, batles amics dels pobles de la Mancomunitat, i tots els qui heu vingut de fora, siau molt ben vinguts al nostre poble.

Es per mi un gran honor, poder-vos parlar en una data com aquesta, la commemoració d'aquest desè aniversari de la nostra constitució com a municipi. Un fet que mos va permetre tenir la nostre pròpia identitat i no sentir-nos ridiculitzats quan ens demanaven de quin poble érem, perquè ara, encara que petit, som d'un poble com el que més, i es diu Ariany.

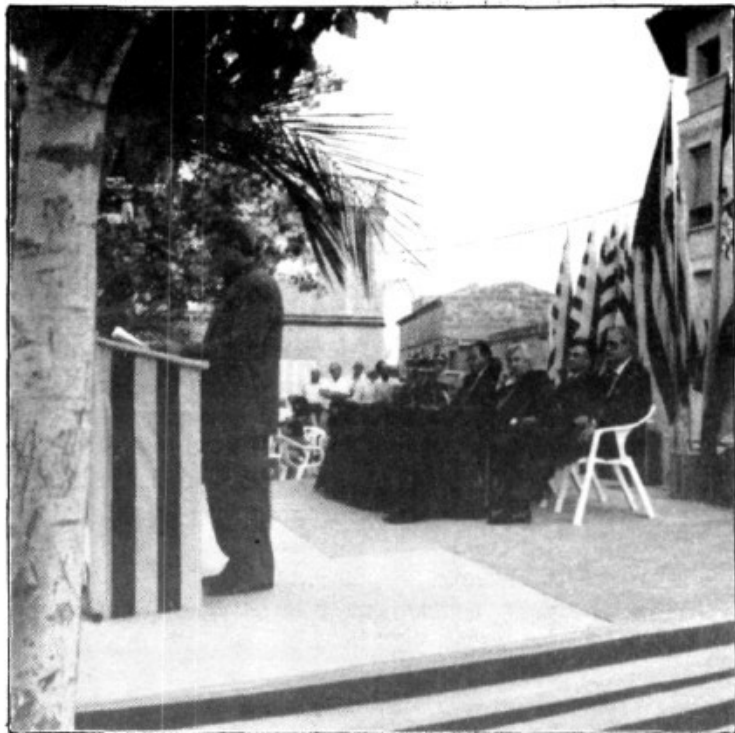
Es per mi un motiu de gran satisfacció estar acompanyat de tots aquests amics d'Ariany, que avui heu volgut estar amb noltros, en aquesta celebració, i sobretot de persones que han tingut molt que veure, primer en la consecució de la nostra independència i després en la consolidació d'Ariany com a poble.

Havia d'estar aquí amb noltros, però li ha estat impossible i m'ha demanat que l'excusàs davant tots vltros; així ho faig Albertí que podríem dir que va esser el padrí de fonts en tot el procés, ja que en tot moment mos va aconsellar i va estar al nostre costat.

Si està entre noltros un honor, que la seva actuació va esser decisiva perquè el projecte arribàs a bon fi; Don Santiago Rodríguez Miranda, que com a Ministre del Govern, va aconseguir que en aquell darrer Consell de Ministres que va tenir el Govern de UCD, s'aprovàs l'expedient de la segregació d'Ariany. Si no s'hagués aprovat aquell dia, haguéssim tingut moltes de dificultats per aconseguir-ho. Gràcies Don Santiago per la vostra participació.

I a més també mos han volgut acompanyar en aquest dia d'avui dues persones, que una vegada aconseguida la independència municipal han estat

fonamentals desde la presidència de les institucions per a la consolidació d'Ariany com a poble.

Moment en que en Guillem Frontera estava fent es discurs. (Fot.: Joan Ferrer)

Els són Don Joan Verger com a President del Consell Insular de Mallorca i Don Gabriel Cañellas com a President del Govern a la Comunitat Autònoma.

Tant un com l'altre sempre han tingut les portes dels seus despatxos obertes a Ariany, i mos han aconsellat i ajudat en cada un dels temes i problemes que els hem plantejat.

Gràcies senyors presidents per la consciència i sensibilitat que heu demostrat tenir al fet del nostre poble.

Aquí podríem fer una llarga llista de persones significades en el procés, com anomenar un enfilai d'obres i serveis aconseguits en aquests deu anys, com també podríem parlar de les mancances.

Avui celebrem el fet de la nostra independència i jo pens que en el procés de la independència hi va haver un gran protagonista que va esser Ariany i els arianyers, que duiem molt dins noltros la de sempre aspiració que mos havien inculcada, i transmesa ja de petits els nostres pares i padrins.

Mirau, fa deu anys que som independents i deu anys pareix un curt espai en el temps però lo que és clar, és que fan història, i un fet que fa història és que tres homes que varen tenir un paper molt important en la consecució de la nostra independència, i que eren relativament joves, ja mos han deixat.

Jo voldria demanar a tots els arianyers un record d'agraïment per ells.

Un d'ells va esser en Pep Maria Sastre, a les hores regidor de l'Ajuntament de Petra, que desde un principi va pregonar el dret que teníem, com a poble a administrar-nos per noltros mateixos i que sempre es va mantenir totalment a favor de la nostra independència.

Un altre va esser l'amo Antoni Oliver, com a batle de Petra, que donat el moment del pronunciament de l'Ajuntament amb la valentia que el caracteritzava, i fent en sord a la gran quantitat de presions que tenia en contra, d'una manera incondicional va apoiar totalment la independència d'Ariany.

I l'altre que en aquets moments, tots noltros hi tenim el pensament, va esser en Bernat Salom, Bernat Mio, que com a bon arianyer, com a regidor de Petra i com a regidor d'Ariany a un dels millors anys de la seva curta vida, va dedicar, forces, il.lusions, hores, dies i nits, a lo que ell creia que era millor per el seu i nostre poble, Ariany.

Arianyers, ja que una de les nostres millors virtuts és sebre ser agraïts, ja només voldria demanar-vos que el meu sentiment de gratitut cap a Pep Maria Sastre, Antoni Oliver, Bernat Salom, Jeroni Albertí, Santiago Rodríguez Miranda, Joan Verger i Gabriel Cañellas, fos el sentiment que tingueren tots els arianyers, perquè jo bé vos ho asseguro, que tots ells en són mereixedors.

I per acabar, vull donar-vos les gràcies a tots els presents per la vostra aportació a aquest acte, i desitjar-vos que entre tots, arianyers i amics d'Ariany poguem arribar a aconseguir el poble modèlic que tots desitjam. Gràcies.

Antoni Pascual parlant al públic (Fot.: J. Ferrer)

Sr. President, Sr. Batle, amics d'Ariany, només dues paraules per dir-vos que estic molt content d'estar amb tots voltros avui dins aquesta celebració d'Ariany com a poble que després d'un trànsit pacífic dins es programa de sa democràcia va recuperar s'identitat com a poble, va recuperar ses seves arrels d'identitat, ses seves senyes d'identitat i se va constituir com ajuntament independent.

De qualque mida jo crec que he col·laborat amb voltros en un procés que vull destacar, hi ha hagut problemes però sobretot se va fer un diàleg, se va fer un diàleg i sa prova i sa personalitat d'es qui va esser batle de Petra en es moment de sa constitució de sa independència i sa millor prova que quan es pobles volen xerrar i dialogar tots ets problemes se poden resoldre i no fa falta acudir ni a lluita armada ni a violència de qualsevol manera, Ariany i Petra varen donar a s'època una lliçó de democràcia, varen donar una lliçó de diàleg, varen donar una lliçó de independència personal com a institucions a damunt per tot.

Vull recollir que dins ses mides que vaig poder col·laborar en la constitució d'aquest poble com a poble independent, i que avui deu anys després estic molt content perquè m'hagi pogut tolerar asseure amb voltros, està amb tots voltros en aquesta celebració, vos vull dir que estic content perquè s'experiència ha demostrat que lo que aquest poble volia era caminar totsol per defensar sa seva identitat caminant totsol per arreglar ets seus problemes grossos o petits en ses mides financeres que pot i ara després de deu anys ha demostrat que aquesta mida era una mida correcta.

Deu anys després podem mirar sa història d'Ariany i podem mirar amb satisfacció per dir que es famós decret de 1.982 que vaig tenir sa

satisfacció personal, no com a Ministre sino com a Diputat de Mallorca, de firmar, ha estat un decret exitós, ha estat un decret que ha permès a n'aquest poble recuperar una identitat, recuperar unes arrels, recuperar sa seva història. Tantes vegades de dir a n'es mallorquins "siau qui sou" jo crec que si parlam d'Ariany també sa podria dir "siau qui sou" i sa prova de que heu estat correctes és sa demostració d'avui. Moltes de gràcies.

*Moment en que en Toni fa entrega d'un obsequi com a gratitut a n'en Santiago Rodriguez Miranda.
(Fotografia: Joan Fennen)*

Molt honorable President, Sr. Batle. Avui és per tots vultros i tots noltros un dia de festa i per lo tant crec que fins ara s'acte que havia d'esser sèrio ha estat un poc massa sèrio, s'orador inicial ha dit que fa deu anys no varen tenir ses massoles per fer-les tocar a un dia tan important com es de sa vostra independència, jo no crec que ja faci falta avui tocar ses massoles ni campanes, simplement donar-vos s'enhorabona, s'enhorabona per dues coses, una perque molts de vultros, com mos han dit aquí, vàreu lluitar fortament per aconseguir allò que volíeu i supòs que ereu molts, supòs que ereu quasi tots perque si no difícil hagúes estat que haguessiu tengut aquesta independència, però quan un poble com vultros vol aconseguir un objectiu, quan vos arreplegau tots junts, no hi ha cap dubte que això s'aconsegueix. I enhorabona també perque després d'aquest fet, difícil és pensar en nous ajuntaments a Mallorca, difícilment se pot pensar en nous ajuntaments quan tota sa tendència política de tot el món és pràcticament tot lo contrari, vareu conseguir allò que necessitaveu i allò que volíeu en es moment oportú i simplement vos he de dir molts d'anys i que ho pogueu celebrar amb molta alegria, noltros mentres estiguem a unes institucions, perque vultros mos hi enviau, estirem a sa vostra disposició per dur a Ariany tot allò que vultros necessiteu. Molts d'anys i fins sempre.

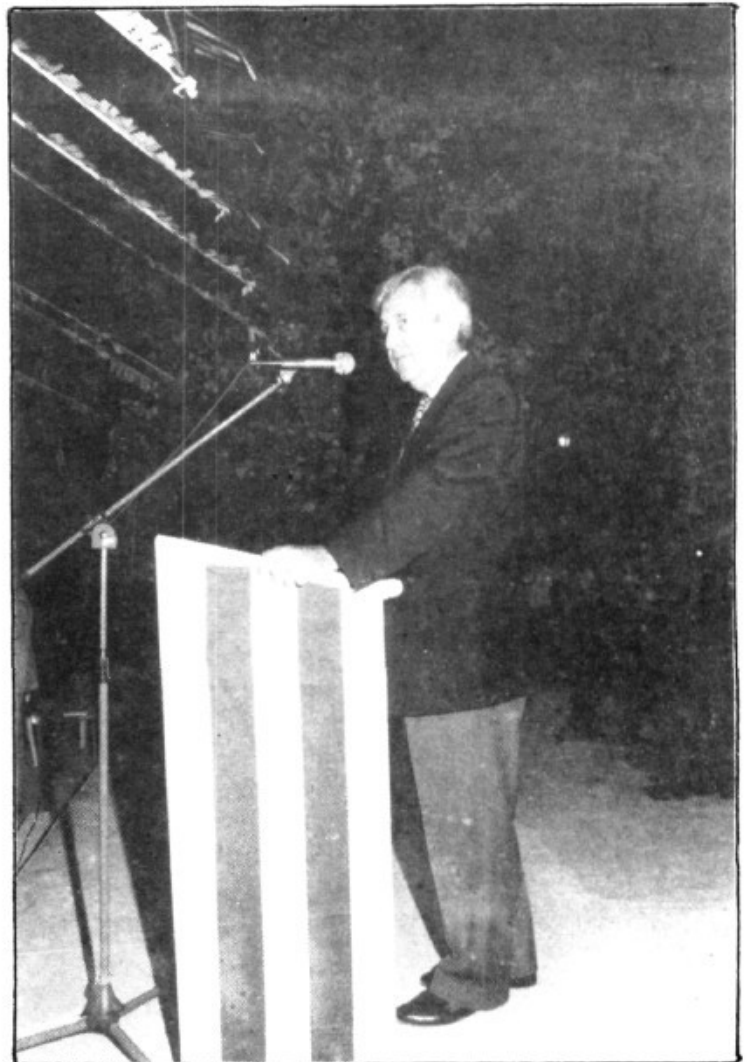
En Toni obsequiant a n'en Joan Verger en demostració de gratitut per sa seva assistència. (Fot.: J. Ferrer)

Sr. Batle, Sr. President del Consell, Batles, autoritats, amics i amigues. Vos deien en començar aquest acte que vos vestieu de gala dos pics en s'any per fer festa, un pic per fer sa Festa Major a finals d'agost i un altre pic més o manco tal dia com avui per celebrar sa independència, però lo que no s'ha dit en veu alta, i si ho deia es vostro batle en veu baixa, és que entre una festa i s'altre hi ha una diferència important, sa Festa Major és per es poble però també és per sa gent de fora, és una festa en que Ariany s'obri a n'es demés i en canvi sa festa d'avui era una festa familiar, tal com solen ser ses festes més importants, aquelles que se bullen a dins el cor, festes fetes en família perque tan sols aquells que formen part d'aquest grup estret que és una família poren viure en sa mateixa alegria, amb sos mateixos sentiments, aquets moments que donen es gust que donen ses festes familiars, i ara enguany són deu anys de fer-ho així, són deu anys de reunir-vos tal dia com avui per celebrar aqueixa independència i jo voldria tan sols deixar-vos un missatge: ses celebracions són bons moments per mirar enrera, ses celebracions són bons dies per fer balanç, ses celebracions són moments adequats per girar sa vista cap en es passat i pensar com s'estava a n'es moment en que s'aconseguí en aquest cas, sa independència, i que és lo que ha passat desde llavonces fins avui. Crec que tots aquells que m'han precedit en s'ús de sa paraula han mirat un poc cap enrera i jo avui en aquest moment en que celebrau deu anys d'esser un municipi independent, voldria convidar-vos sincerament a mirar cap endavant, a mirar cap endavant sense por, a mirar cap endavant amb illusió, a mirar cap endavant carregats d'esperança.

En Guillem Frontera ha fet una comparació en

es moment en que ha dit que tots es qui érem aquí érem agricultors i esteiem avesats a sopesar una mica cada actitud i cada acció que mos havia reportat; bé, siau idò agricultors també a s'hora de mirar cap endavant, no hi ha cap pagès que no guardi sa collita, que no la conservi, que no la cuidi, que no esperi es moment adequat per baratar-la i canviar-la o malavetjar fer-ne un duro mentres està preparant es camps per una collita que està per venir. Jo vos convit avui començar a llaurar, a conrar i a sembrar sa maravellosa collita d'es pròxims deu anys i com deia es President d'es Consell Insular ses institucions esteim aquí per tot lo que volgheu mandar. Enhorabona.

El President Cañellas fent es discurs. (Fot.: Joan Ferrer)

Frases que han fet història

«Podem reconstruir aquells anys en que vèiem el poble de Petra ple de puntets de llum durant les nits d'hivern, mentre que a Ariany era un pou de fosca; aquells anys en que Petra tenia tots els carrers asfaltats i nosaltres sempre duïem les sabates brutes de fang o de pols. Aquestes i altres diferències ens feien sentir discriminats, tractats injustament, creaven en els arianyers un ressentiment que generava una aspiració independentista».

(Guillem Frontera)

«De totes formes, em permet dubtar que el poble d'Ariany hagués aconseguit tot allò que té si hagués anat a demanar-ho a ca'l veïnat».

(Guillem Frontera)

«Un fet que mos va permetre tenir la nostra pròpia identitat i no sentir-mos ridiculitzats quan ens demanaven de quin poble érem, perquè ara, encara que petit, som d'un poble com el que més, i es diu Ariany».

(Antoni Pascual)

«...no fa falta acudir ni a lluita armada ni violència de qualsevol manera, Ariany i Petra varen donar a s'època una lliçó de democràcia, varen donar una lliçó de diàleg...».

(Santiago Rodríguez Miranda)

«...lo que aquest poble volia era caminar tot sol per defensar sa seva identitat, per arreglar ets seus problemes grossos o petits...»

(Santiago Rodríguez Miranda)

«...però quan un poble com voltros vol aconseguir un objectiu, quan vos arreplegau tots junts, no hi ha dubte que això s'aconsegueix».

(Joan Verger)

«...després d'aquest fet, difícil és pensar en nous ajuntaments a Mallorca...».

(Joan Verger)

«...vareu conseguir allò que necessitàveu i allò que volieu en es moment oportú...».

(Joan Verger)

«...voldria convidar-vos sincerament a mirar cap endavant sense por, a mirar cap endavant amb il·lusió, a mirar cap endavant carregats d'esperança».

(Gabriel Cañellas)

FESTA DE SA INDEPENDÈNCIA

El passat 26 de juliol, es va celebrar el desè aniversari de la Independència arianyera.

Tan sols vull fer una petita ressenya i no m'extendré, ja que a una altra part, és dona informació exhaustiva de la vetlada, però si destacaré unes paraules del President del Consell Insular D. Joan Verger quan en el seu discurs va dir que Ariany és independent perquè ho va demanar en el moment oportú, ja que és el darrer poble que ha conseguit la independència.

És un fet del qual ens hem de felicitar, ja que és difícil imaginar tota una vida sotmesos a la voluntat i capritxos de l'Ajuntament petrí.

AUTOPISTA PALMA-INCA

A hores de sortir el present número de "Sa Fulleta", segurament ja s'haurà inaugurat el segon tram de l'autopista que en un futur enllaçarà Palma amb Inca.

Segurament pensareu, i això que té que veure amb Ariany?. Jo només us diré, que pels arianyers que per sort o desgràcia vivim a Palma, era un autèntic martiri, partir cap a Ariany els diumenges al migdia i haver de passar per Sta. Maria, o tornar els horabaixes cap a Palma per la carretera d'Inca. Suposava molts de nervis, aturades i arrancades i molts de minuts perduts.

A partir d'ara, podem dir, que Ariany està més a prop de Palma i que llevat de set o vuit Km., tenim una carretera excepcional que enllaça el nostre poble a Palma.

POLICIA MANCOMUNADA

Si durant aquests darrers mesos hi ha hagut un tema diguem estrella referint-se al nostre poble, sens dubte aquest és el de la Policia Mancomunada.

La creació d'una policia mancomunada, era una vella aspiració dels municipis de la comarca, la majoria dels quals, per manca de presupost, no podien complir el requisit que marca la llei de tenir 1'6 policies per cada 1.000 habitants. Ariany, sense anar més enfora, no en té cap.

Aquest projecte, posat en marxa l'any 1988, no va caure molt bé en principi al Tribunal Superior de Justícia de Balears i el va recórrer davant el Tribunal Suprem.

Idò bé, aquest tribunal, el passat 8 de juliol va revocar la sentència dictada pel Tribunal Superior de Justícia de Balears, al no apreciar cap obstacle per la creació del servei de policia mancomunada, per lo que ja es va posar en marxa una comissió gestora, integrada pels batles de Sineu, Montuïri, i Sant Joan, el secretari de la Mancomunitat, el director general d'Interior i el cap del Servei de Corporacions Locals.

Aquesta comissió, té com a objectius, actualitzar l'estudi de 1988 en el qual es projectava la creació del servei, amb unes funcions específiques tals com: Tractar-se d'una policia d'àmbit rural per evitar robatoris de tot tipus, endemés de prestar auxili i col·laboració als agents municipals de cada localitat mancomunada per causes especials tals com fires, mercats, celebracions o espectacles. Una altra funció, serà la de dar compte d'incendis forestals i ajudar a la seva extinció amb els mitjans de

que disposi.

La comissió, es va fer un calendari d'actuacions i va posar el dia 15 de Setembre com a data per entregar un informe al Conseller adjunt a la Presidència, D. Francesc Gilet i el 30 del mateix mes, es farà un ple per analitzar l'estudi.

La idea, és que dia 1 de Febrer de 1993, la policia comenci a funcionar.

Aquesta policia, única d'aquestes característiques a nivell nacional, en principi, estarà integrada per 39 membres, els 24 que existeixen actualment als distints municipis de la Mancomunitat, més 15 que ocuparan plaça de nova creació.

Les despeses estimades per la creació, pugen a 50 milions cada any, que exceptuant els 40 que el Govern Balear destinarà per tres anys a n'aquesta finalitat, els restants hauran de sortir de les arques municipals.

Aquestes despeses, semblen un poc elevades i pareix que hi ha qualche poble que és un poc rengo a participar a n'aquest projecte com és el cas de Vilafranca de Bonany, però lo que és segur, és que és un servei necessari per la comarca i que només pot donar-nos beneficis.

A hores de tancar aquest escrit, s'està en plena negociació i esperem que al proper número, ja podrem donar informació més concreta.

CONSORCI D'AIGÜES

El passat 14 de juliol, el ple extraordinari del CIM, va aprovar per unanimitat, la constitució del consorci per l'abastiment i sanejament d'aigua potable al Pla de Mallorca, essent elegit D. Joan Verger, com a president del mateix.

La seu, estarà ubicada al poble de Sineu.

També es va aprovar la inversió a fer que puja a 1.000 milions de pessetes que es faran efectius en quatre anys a partir del present exercici.

DEPURADORES D'AIGÜES RESIDUALS

El passat 27 de juny, es va firmar un conveni entre el Institut Balear de Sanetjament (Ibasan) i vuit pobles del centre de Mallorca, per la creació de 4 depuradores d'aigües residuals.

Una d'aquestes depuradores, la compartirem els pobles d'Ariany, Maria de la Salut, Petra i Sineu i es començarà a construir, el proper mes de desembre.

Gabriel de Juan, director del Ibasan, també va anunciar, que devora cada depuradora, està prevista la construcció d'una planta de "compots" pel tractament de fang i la seva posterior utilització com a abono.

Respecte a la financiació de les obres, el director del Ibasan va dir que enlloc d'endeutar-se els ajuntaments petits, s'endeuta el Institut, ja que fa una inversió inicial de 855 milions i posteriorment, s'amortitzarà el cost, conservació i manteniment, mitjançant el cobrament del cànon d'aigües.

ARIANY SEGUEIX DE MODA

Ja deia al passat número, que Ariany semblava estar de moda.

Idò bé, aquests mesos, ha seguit la moda, ja que no han sigut poques les vegades que hem aparegut als mitjans de comunicació.

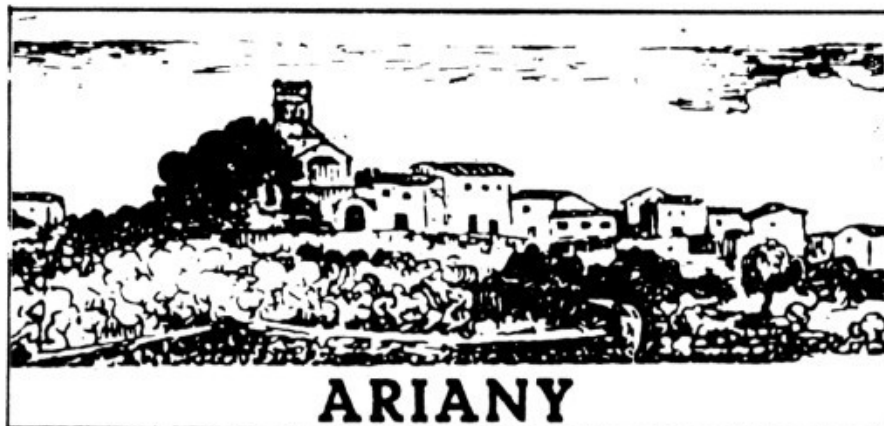
Com a fets puntuals, podem recordar l'ampli reportatge de Ràdio Mallorca, d'unes quantes hores de duració, en participació de diversos representants del poble i del qual apareix àmplia informació a n'aquest número.

La premsa, també es va fer ressó de la Festa de "S'Independència".

I no en parlem del nostre batle, que com a President de la Mancomunitat del Pla, quasi cada dia, ja sia per ràdio, premsa o TV, surt a donar qualche tipus d'informació.

Des d'aquí dic a n'En Manuel, que pugui venir molts d'anys i que sempre s'ho passi tan bé.

BALL DE BOT A ARIANY

És un fet que no ofereix cap dubte, de que ses ballades de bot a Ariany, són un èxit; es va poder veure per la festa de "Sa Independència" i també per ses festes de "Sa Patrona", ara bé, lo que és agradable, és veure publicat per gent que no és arianyera, que allà on passa més gust de ballar, és a Ariany.

Escric això, a rel d'una entrevista publicada al diari Balears, feta a Tòfol Jover i Manuel Amengual, mestres de l'Escola de Ball de Bot d'Es Coll d'En Rabassa.

Aquesta escola, fa vuit anys que funciona i diria que tal volta és la que millor funciona de Mallorca.

A n'aquesta entrevista, en Manuel afirma que allà on s'ho passa millor ballant, és a ses Revetles de Sant Antoni i Sant Sebastià, el Diumenge de l'Àngel i a qualche festa de poble, especialment a Ariany, on hi ha unes balladores veteranes que li han ensenyat molts de punts.

CONDOL ALS AMICS ALEMANYS

No m'agrada gens publicar aquesta noticia, però com supòs tots sabeu, a l'accident d'avió que el passat 2 d'agost es produí al Nepal, devers l'Himalaya, hi viatjava un fill de l'entranyable matrimoni format pels Srs. Werner Joseph i Maria Hoppe, que desde fa uns anys, viven llargues temporades entre nosaltres, integrant-se de manera total a la nostra comunitat.

Davant el fet de la desaparició d'un fill, poques coses puc dir, tan sols expressar-li el condol de tot el poble arianyer i obrir-lis el cor a una amistat que esperem duri molt de temps.

SERVEI D'AIGUA POTABLE

Seguint amb el tema de les aigües i segons informació apareguda a la premsa, el servei d'aigua potable a Ariany, entrarà en funcionament ben aviat, sense esperar a la conclusió de les obres de la tercera fase.

Cançons d'una excursió que vàrem fer organitzada per La Caixa de Pensions
dia 23 de Maig de 1992, per tots es pensionistas d'Ariany.

De maig dia vint-i-tres,
dos autocars vàrem partir,
alegres tot es camí,
que es majors ho solem fer així,
i sempre tothom ben atès.

A Binissalem férem parada,
a un restaurant que hi ha,
que allà havíem de berenar,
per començar a glopejar,
com a primera picada.

A n'es restaurant "Ses Vinyes",
coca mos varen donar,
i bon xocolate per mullar,
i a n'es restaurant per tot hi ha
enrevoltant molt bona vista.

Després d'haver berenat,
una cançó les vaig dir,
que això tenia bon fi,
per tots es de sa tercera edat.

Ara ja hem berenat,
de xocolate i coca bona,
jo vull dar l'enhorabona,
a n'es que s'excursió ha preparat

Llavors tornàrem partir,
i tornam agafar carretera,
amb voltera i més voltera,
a Valldemossa vàrem sortir.

A Valldemossa férem parada,
mitja hora per passejar,
un poblet molt guapo hi ha,
que tot ho és una monada.

La Cartoixa vàrem visitar,
però només per sa vorera,
perquè hi havia una barrera,
i allà no hi podíem entrar.

A sa mitja hora d'estar allà,
tots mos tornàrem reunir,
i així seguïrem es camí,
fins a arribar a Deià,
un poble molt guapo hi ha,
que també ho és molt fi.

Sa carretera és molt hermosa,
de muntanyes i comellars,
enrevoltats tots de pinars,
arribàrem a n'es poble de Sóller.

A ploure se va posar,
i mos turarem dins sa carretera,
i com que teníem passejera,
per dins Sóller vàrem passejar.

Lo que vàrem visitar,
va esser l'església lo primer,
que és un temple que està bé,
que res més se pot desitjar.

Com que ja feia brusqueta,
anàrem a veure es mercat,
però passant aviat,
i cap a s'autocar que no en falti
cap.

A s'autocar vàrem arribar,
i qualcú ja anava banyat,
tots duïem coses damunt es cap,
però partírem aviat,
directe cap a dinar.

Però antes vàrem visitar,
es Port de Sóller una estoneta,
sa volta va esser curteta,
perquè ja era hora de dinar.

Llavors tornàrem arrancar,
per sa mateixa carretera,
amb voltera i més voltera,
a la fi vàrem arribar,
a n'es restaurant Campo Sol que
hi ha,

a devers mitjan carretera,
per cert que hi ha una voltera,
i amb s'autocar fa mal entrar.

Una vegada haver arribat,
trobarem taula posada,
i llavors ben preparada,
pes pensionistes omplir es sac.

Mos daren arròs de peix,
i molt ben preparat que estava,
i una camarera que se passejava,
a veure qui en volia més.

Llavors bona carn metxada,
acompanyat de guarnició,
de bon gust i bona olor,
i es bon vi que no faltava.

I lo darrer per acabar,
"puding" mos varen servir,
de gust també era molt fi,
i melicotó per rematar,
es cafè tampoc faltà,
ni es suc per discutir,
i així arribàrem a la fi,
que tothom ben ple va quedar.

Llavors començàrem es ball,
com ho feim cada vegada,
amb una orquesta improvisada,
i si un fa bona ballada,
es dinar no queda en panxada,
sino que passa per avall.

Quan un rato vàrem haver ballat,
rifes també varen fer,
lo que la Caixa de Pensions dugué
que era bastant variat.

Qualque un se n'anava content,
de ses rifes que hi havia,
i si sa sort el perseguia,
es seu nom anaven diguent.

Ses rifes se varen acabar,
i a s'autocar vàrem partir,
perquè havíem de seguir,
mirant es paratges de per allà.

Així seguïrem sa ruta,
i pes Gorg Blau vàrem passar,
que per cert buidet està,
i molt malament anirà,
pes nostre poble ciutadà,
si prest no fa una pluja.

Per baix de Lluc vàrem passar,
però no férem parada,
contant "chistes" qualque vegada,
es temps així havíem de passar.

A Pollensa vàrem voltar,
i cap a n'es poble arianyer,
que és allà on un està bé,
quan a ca seva torna arribar.

Ara ja hem arribat,
a n'es nostre poble arianyer,
idò si en tornam fer cap vagi bé,
i tot surti tan acertat.

Ara ja em despediré,
de tots plegats en general,
que això és lo més normal,
perquè així sempre ho solc fer,
i així en Joan Ffontera queda bé,
davant tot es personal.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
11 12 13 14 15 16 17 18 19
20 21 22 23 24 25 26 27 28
30 31 32 33 34 35 36

- 1.- Maria Garí (de Ca na Gaspareta)
- 2.- Margalida Genovard Mestre (Corona)
- 3.- Joana Capó Dander (de Sa Torreta)
- 4.- Magdalena Dander Torquemada (Gallega)
- 5.- Son Francisca Miquel
- 6.- Rafela Frontera Mestre (Tovella)
- 7.- Antònia Mestre Curiert (Gallina)
- 8.- Antònia Vannrell Julià (Sandica) EPD
- 9.- Antònia Mestre Mestre
- 10.- Maria Sansó Maimó (d'es Pujol)
- 11.- Francisca Alamar Genovard (Palova)
- 12.- Joana Bauçà Ribot (Pipa)
- 13.- Catalina Pont Mestre (Piula)
- 14.- Catalina Ribot Estelrich (Vigili)

- 15.- Son Antònia
- 16.- Maria Estelrich Mestre (Roqueta)
- 17.- Maria Capó Tugones (de s'Agència)
- 18.- Rafela Bauçà Dander (Salera)
- 19.- Antònia Galmés Susana (Tomàtiga)
- 20.- Bel Alamar Genovard (Palova)
- 21.- Antònia Riera Curiert (Gallina)
- 22.- Joana Dalmau Tugones (Rotja)
- 23.- Maria Genovard Bibiloni (Corona)
- 24.- Angela Ribot Riera (Burballa)
- 25.- Otilia Ribot Ribot (Billock)
- 26.- Catalina Martí Mestre (de Son Boschà)
- 27.- Catalina Capó Dander (de Calderitx)
- 28.- Franci Frontera Genovard (Tovella)
- 29.- Maria Bauçà Ribot (de C'an Bauçà)
- 30.- Catalina Mestre Curiert (Gallina)
- 31.- Magdalena Ferrer Ribot (de Son Serna)
- 32.- Catalina Ribot Bergas (Virga)
- 33.- Maria Ribot Riera (Pipa)
- 34.- Catalina Canaves Riera (Pipa)
- 35.- Francisca Febner Alamar (Peva)
- 36.- Joana Genovard Ferrer (de Son Ciurana)

D. Martí Truyols, 50 anys de la seva mort

Seguint en la recordança de D. Martí Truyols, publicam a n'aquest número, la primera entrega que ens ha enviat D. Mateu Amorós. Com veureu, es tracta d'un petit resum d'un llibre que li regalaren i que precisament parlava de D. Martí.

Com que resultaria molt llarg publicar-ho tot en un sol capítol, ho farem en un parell i esperam que serveixi per donar a conèixer un poc més a n'aquest gran ecònom que va passar pel nostre poble i que segurament sense la seva presència entre nosaltres al llarg de tots aquells anys, Ariany no seria tal com és avui en dia.

D. Mateu, ha volgut respectar el idioma inicial del llibre, fet en castellà i per tant, nosaltres, també per respecte, transcrivim l'article amb dit idioma.

SINTESIS DE UNA BIOGRAFIA

A veces, recibimos atenciones que no las justipreciamos a su tiempo.

El Rdo. D. Pedro Juliá, recordado amigo E.P.D., al cual ha que agradecer su valiosa aportación en la promoción musical de Ariany me obsequió con un lote de libros con motivo de la venta de la casa paterna ubicada en la calle Forà, entre los cuales, había un manuscrito titulado: "AQUEL BUEN ECONOMO" (Vida de D. Martín Truyols)

En la portada, hay dibujada en colores, la iglesia de Ariany, con la fachada principal, todavía sin pórticos.

Está escrita a máquina y consta de 106 páginas conjuntadas en XXII capítulos, una introducción y un apéndice-crónica que consta de 16 páginas.

La obra, es de una importancia esencial por su extenso contenido y por la relación que tuvo el autor con el biografiado y sus circunstancias.

Para mejor sintetizarla y destacar lo más trascendente, lo seguiremos capítulo por capítulo, empezando por la introducción.

El camino que anduvo nuestro biografiado, fue uno de los humildes, pues pasó inadvertido de muchos, en su largo ministerio de treinta y seis años de párroco... supo guiarse únicamente por el espíritu sacerdotal que durante toda su vida fue su punto céntrico en derredor del cual, desarrolló todas sus actividades.....

Animados, pues, con el celo y actividades de este ejemplarísimo sacerdote.....iremos descubriendo su biografía.

CAPITULO I

Los sonrientes años de la niñez

.....la ciudad natal de D. Martín, fue Manacor....nació en 1875, -el 11 de Marzo- de cristianísimo matrimonio y de distinguida familia. D. Juan Truyols y D^a. Petra Sureda fueron sus padres. Los hijos de este matrimonio, fueron nueve.

.....podemos indicar algunos rasgos del retrato de D. Martín..... bien conformado de cuerpo, de complexión recia, un poco mas bajo que alto, o sea de mediana estatura, ancha frente, inteligencia despejada, buena memoria y voluntad muy firme, de palabra abundante y fluida.....

CAPITULO II

Los primeros recuerdos del Seminario

El autor, dedica cinco páginas y media, a narrar, poéticamente y con bellas imágenes, el encuentro del seminarista consigo mismo a través de los Ejercicios Espirituales, terminando así:... ..Matín, se detiene y mira las alturas, pues con las meditaciones del día, se han encendido también en su alma, estrellas de eternidad. Piensa en Dios y se sumerge en el silencio solemne, profundo, absoluto.....".

CAPITULO III

Don Martín seminarista

Al poco de entrar en el Seminario....sus padres, poseedores de ricas haciendas, pasaron a re-

sidir como colonos, en el predio de Son Guineu....

D. Francisco Torrens Pbro., al hablar de sus actividades celo y carácter emprendedor de D. Martín lo describe con estas palabras: "De carácter emprendedor y dotado de una fortaleza de ánimo a toda prueba"....

En los jóvenes levitas que tienen verdadera vocación al sacerdocio, se nota en ellos aquellos vivos deseos por las cosas que son de Dios, que son de su Iglesia y esto ya lo manifestaba desde sus primeros años de Seminario...(no cabe duda que tanto en el Seminario, como en los días vacacionales, se translucía en el proceder del joven estudiante sus exquisitas ansias sacerdotales.

CAPITULO IV

Celo de apostolado

D. Martín, tuvo inquietudes de apóstol desde sus años mozos y tales inquietudes fueron la tónica de su vida pastoral.

.....llegó a ser el consejero obligado de todas las familias del pueblo y de todos y cada uno de sus moradores.

Poseía en grado sumo, el don de consejo y gustoso lo derramaba sobre cuantos en demanda de éste, se acercaban a él.

El amor de D. Martín hacia sus feligreses, no se limitaba a proporcionarles el bien espiritual y moral, en lo que era diligente en extremo, llegaba al de orden material, fuese ya individual y social. En lo primero, son testigos

CAPÍTULO V

Hombre de oración

de ello cuantos pobres, necesitados o desgraciados hubiere...

No menos se preocupaba D. Martín del bien social del pueblo...Asombra, pues parece increíble que un solo hombre pudiese desarrollar tan ingente y múltiple labor....y en todo ello, siempre permaneció firme e impertérrito, venciendo todas las dificultades, hasta lograr el fin que se había propuesto, sin desmayar ni desfallecer ni en el roce ni en el choque, continuos e inevitables, con la incomprensión y rudeza de ciertas gentes, por otra parte piadosas y buenas.

Y no es que fuera insensible, ni mucho menos, a la oposición abierta y solapada que veía hacerse a sus obras....supo sobreponerse (a la oposición) por virtud y dar cima....a la empresa comenzada.

Fué sobretodo, hombre de oración y abundante vida interior.

En el rezo del Breviario, meditación, exámenes, ratos de oración ante el Sagrario, era fervoroso y exacto...no dejó nada escrito...que nos permitiera rastrear el grado de unión en que vivía su alma privilegiada.

....era muy amigo de hacer oración sirviéndose de pasajes evangélicos.....

...aquel espíritu, vivía despegado por entero del mundo y de sus cosas, solo atento a la voz interior que le hablaba a través de sus trabajos y desvelos para las almas y por la gloria del Divino Crucificado....

Estudiando Teología, tuvo que marchar a la guerra de Cuba, regresando de ella con más ilusión

para seguir fielmente al Señor.

...era (en el Seminario) lector de oficio...tenía la voz muy clara y timbrada....

...siguió manifestándolas en Arian...después del Rosario, que en nuestro pueblo todos llaman "La Corona", de los domingos, predicaba aquellas preciosas meditaciones del Corazón de Jesús...tanta era la emoción y su unión en sus lecturas en la iglesia....que edificaba a todos su recogimiento e infundía veneración y respecto a todos los fieles....

De sus últimos años, nos quedan algunos apuntes por los que se ve con mucha claridad, a donde llegaba su grado de unión íntima con Dios....

(Continuará)

Mateo Amorós

AQUEL BUEN ECÓNOMO

Vida de D. MARTÍN TRUYOLS.

Aquesta és la portada del llibre, es qual es fa referència a l'article, en aquest dibuix podem veure com era l'església d'Arian abans de fer es pontic. Segurament aquest és l'únic document gràfic d'aquesta època.

Ariany va ser protagonista

Dia 15 de juliol passat es va traslladar al nostre poble una unitat mòvil de ràdio Mallorca per fer des d'Ariany el programa "Abierto por vacaciones", el programa es va fer des del Bar C'an Jordi; era un programa que cada dia es realitzava des d'un poble diferent i l'objectiu principal era donar a conèixer la vida del poble.

Els productors eren en Carles Duran i na Cristina Torres, els tècnics eren en Manel Coeto i en Carles Bassa; els directors i presentadors eren en Ginès José i n'Angela Seguí.

Ara vos oferim un resum de les manifestacions que feren el 11 convidats arianyers que hi assistiren:

JOAN FRONTERA

Hi va assistir com a glosador, ell va afirmar que només feia gloses quan anaven d'excursió o un dia de festa.

Aquesta afició per ses gloses l'hi ve de quan tenia 15 ò 16 anys, que un dia en feia a una tia seva, un altre dia a un germà, i així.

No té temes preferits, qualsevol li va bé, però quan en fa més és a ses excursions, a n'es dinars familiars, etc.

La conversa va transcórrer entre gloses que l'amo en Joan duia preparades per l'ocasió.

Sa presentadora li va demanar com es veinats d'Ariany s'han pres es tema de sa Independència i ell va contestar "que sa gent s'ho ha pres molt bé, i que ara esteim molt millor que abans, que s'ha guanyat molt amb molts d'aspectes, ja que quan anàvem a Petra sempre mos deien ja tornaràs demà i d'aquesta manera".

L'amo en Joan també va parlar de "Sa Fulleta" ja que ell a cada número hi col·labora amb un parell de gloses.

JAUME TABERNER

El varen presentar com es coordinador de "Sa Fulleta", sa presentadora va demanar el per què sa gent d'Ariany coneix a sa revista com a "Sa Fulleta", ja que no només té una fulla sino que són varies.

També es va interessar dels seus inicis ja que 23 anys que sa revista surt.

Així com transcorria sa conversa sa presentadora es va interessar per s'equip que la feia a lo que ell va respondre "que som pocs, però val més pocs i ben avenguts que no molts i ... que a vegades com més són més s'embullen".

Sa presentadora, que tenia una revista, va veure que hi havia articles que esteien escrits per gent que no era de s'equip de redacció a lo que se li va dir "que a cada número hi ha col·laboracions esporàdiques, que per cert, les agraïm molt, ja que "Sa Fulleta" està oberta a tothom".

Com bé va veure n'Angela a sa revista hi ha seccions que són per entretenir-se, com per exemple es passatemp, va quedar remarcant que hi

ha una part divertida, una part d'entreteniment, i una part d'informació.

JOAN ANTONI SANCHO

El motiu era que ell seria el portador de sa torxa olímpica.

La conversa va esser damunt aquest tema i lo que suposava per ell, com es va triar a ell per dur-la, a lo que va respondre que abans d'ell s'havia ofert a dos joves que havien dit que no la volien dur, però finalment va acceptar.

Però la conversa va passar a un altre tema com va esser el transpàs d'en Joan Antoni a un altre equip de futbol, però ell va dir que d'aquest tema no en volia parlar ja que ni ell ho tenia clar, supòs que a hores de sortir aquest article la cosa ja estarà clara.

Podem veure a la simpàtica presentadora, n'Angela Seguí, en un moment des programa.

ANTONI PASCUAL

Amb en Toni un dels temes que va parlar més va esser damunt la Mancomunitat del Pla que és notícia per la creació del nou cos de policia mancomunada i per l'aprovació del consorci d'aigües. Com a resposta de quin dels dos temes era el de major preocupació en Toni va dir "que la preocupació era per tots dos, lo de sa policia era més antic, és un tema que duen desde l'any 88, lo que el TSJ va anular els acords que s'havien pres i ara el tribunal suprem ens ha donat la raó.

Es tema d'es consorci és molt interessant ja que és una fórmula per poder donar un servei més o manco de qualitat en es nostres veïnats, perque difícilment pobles com el nostre poden tenir un bon servei d'aigua per ells totsols".

Va remarcar que la problemàtica de tots els municipis de la Mancomunitat és molt semblant.

Damunt la creació d'indústries a n'es Pla va dir "això és una preocupació de sempre perquè aquest és un problema de tots es pobles, la falta de treball per es joves, en aquets moments s'està acabant un projecte de desenvolupament d'es Pla, aquest projecte l'ha fet sa Conselleria d'Hisenda i esperam que prest es posi en marxa.

Com a curiositat el presentador va treure el tema de que Ariany és l'únic poble de les Illes Balears que tenim una Mare de Déu madrilenya fruit de que es marquesos varen canviar la Mare de Déu de Ses Neus per una importada de Madrid.

JOSEP ALZAMORA

President de l'APA d'Ariany, va fer un poc de història del col·legi, fa deu anys que està fet, només té tres aules i una altre que està destinada a biblioteca, com es pot veure els cursos estan mesclats, cosa que creim que no és sol·lució. El problema és que a Ariany hi ha pocs allots i per fer es cursos per separat no hi ha alumnes suficients.

Ell va dir que ets voltants de s'escola estan malament, ja que està dins un recinte que hi ha el poliesportiu, el camp de futbol i sa piscina, i aquest recinte no té barreres.

En quant a activitats extraescolars hi ha un grup de kàrate, dos equips de futbol i dansa, feim lo que podem.

En quant a sa collaboració en ses festes d'es poble s'ha intentat, lo que ha passat és que noltros sempre demanam molt i es presupost de s'Ajuntament no pot fer front a aquestes despeses.

ANTONI MESTRE

Es el regidor d'agricultura i va fer referència a lo malament en que es troba es camp, hi ha poca gent que hi treballa i endemés els preus que hi ha en el mercat no compensen.

A Ariany hi ha 6 ó 7 joves que es dediquen a l'agricultura lo que fa que per es poble que és es porcentatge sigui gros.

Aquí lo que va passar és que sa gent se va esperar amb so Pla de Sa Marineta i encara no ha arribat, el Pla de regiu era un dels més ambiciosos d'Espanya, està començat però... esteim esperant no sabem el qué exactament, Palma passa sa pilota a Madrid, Madrid no contesta i així esteim.

Aquí els cultius més importants són cereals, alls i melons de secà, es joves mos dedicam a ses hortalises.

En quant a ganaderia lo que hi ha més són porcs, crec que hi ha de 1.000 a 1.200 truges reproductores, que això és una quantitat important.

RAFELA FRONTERA

Na Rafela va aprende a ballar d'un genè seu que estudiava a Palma i va tenir s'oportunitat d'aprender-ne, i ell n'hi va ensenyar i actualment és sa professora de ball de bot d'es grup "S'esbart de S'Auberg", l'origen del nom ve que les cases dels marquesos es deien s'Auberg.

Na Rafela es lamenta de sa poca iniciativa que hi ha a Ariany en aquest aspecte, ja que es podria fer un bon grup.

El grup va començar amb un nombre considerable de gent però a poc a poc s'han anat cansant i ho deixen. Actualment només hi ha 14 ó 15 allots que n'aprenen i feim una classe cada setmana.

A vegades m'he plantejat deixar-ho ja que sa gent no correspon però a n'es mateix temps me fa pena perquè és una llàstima que sa gent que en vulgui aprende no pugui per falta de medis.

MARIA MESTRE

Regidora de cultura, se li va demanar damunt sa festa de sa independència i va adelantar tot es programa de sa festa.

Va recordar que cada any es celebra lo que ets altres anys sa festa era un poc més per sa gent d'Ariany però enguany en vista que és es desè aniversari s'ha volgut que sa festa fos més oberta i àmplia.

Va exposar quatre punts damunt sa independència d'Ariany.

En quant a activitats lo que més hi ha són activitats esportives.

Na Maria es queixa que la gent no va als plens i només hi van quan hi ha algún tema que les interessa.

JAUME SANSO

Es es secretari de s'associació de sa tercera edat d'Ariany, poble que una quarta part són persones majors.

Les activitats que més fan són excursions i conferències que estan organitzades per sa Conselleria de Cultura.

Va apuntar que els socis estan repartits més o manco en un 50% d'homes i de dones.

En s'estiu ses activitats són quasi nul·les ja que sa gent s'en va a sa platja.

S'Ajuntament ens ajuda segons ses possibilitats que te.

MIQUEL RIBOT

Es l'únic policia municipal que hi ha a Ariany, cosa que va extranyar als ciutadans.

Aquí, va dir ell, un municipal és suficient

per sa gent que hi ha, una cosa que també les va cridar s'atenció és que aquí només es posin unes dotze multes en s'any, ell va dir que d'aquestes dotze sa majoria eren a gent externa, ja que sa gent d'Ariany coneix més lo que poden fer.

Passant a n'es tema de seguretat hi ha hagut alguns robatoris, cada any sol passar unes quantes vegades.

En quant a sa creació de sa policia mancomunada en Miquel diu estar content ja que s'augmentarà sa vigilancia d'es municipi i serà un servei permanent.

PERE BUNYOLA

Ell és es vocalista d'es grup "Niu d'Aranyes", segons en Pere no s'enquadren dins cap tipus de

música, toquen lo que les agrada, aquest grup duu dos anys d'existència i ja han participat en es concurs Pop Rock de Palma, encara que enguany no hi han pogut participar ja que les exigien una maqueta i per diversos motius no l'han aconseguida.

Parlant d'es seguidors, ells no se queixen, en quant a actuacions enguany duen mal peu ja que tres actuacions que havien de fer se varen suspendre.

El futur del grup no és molt esperançador ja que ells ho tenen com un entreteniment i quan algú s'en hagi d'anar per un motiu o d's'altre s'haurà de desfer es grup.

Margalida Taberner Ribot.

L'HOSPITAL D'INCA NO

POT PATIR MES DEMORES

Nacionalistes de Mallorca

El PSOE és responsable directe de la situació crònica de l'assistència hospitalària a Mallorca

La situació de l'assistència sanitària a Mallorca és una conseqüència directa de la manca d'inversió pública a les Illes Balears. Situació agreujada des que el PSOE governa a l'Estat. El dèficit hospitalari i la saturació de Son Dureta han arribat a nivells extrems en els darrers anys.

En aquest sentit la pol·lèmica que planteja el PSOE a les Balears, amb l'aveniència del PP, contraposant l'hospital d'Inca al segon hospital de Ciutat, ens sembla una veritable cortina de fum per amagar el problema real de la sanitat pública a Mallorca: l'absoluta manca de recursos i d'inversió per tal de sortir d'una situació tercermundista.

L'expressió més clara de la falsetat dels plantejaments del PSOE és la pròpia situació de la construcció de l'Hospital de Manacor: les obres estan aturades. Sembla que fins el 1996 l'hospital no estarà acabat, i això en el millor dels casos. Es vergonyós que una obra aprovada i teòricament en fase d'execució es trobi en aquesta situació. Plantejar com un obstacle per a la construcció de l'hospital d'Inca la prioritat de construir un segon hospital a Palma és una actuació demagògica, que no pot tenir altre objectiu que voler captar l'electorat perdut pel PSOE a Palma.

Es obvi que fa falta un segon hospital a Ciutat, però això no pot servir per negar la urgència de la construcció d'un hospital a Inca. Així com la construcció de l'hospital d'Inca no es pot plantejar en oposició a la construcció del segon hospital de Ciutat. En cas contrari cauríem de ple dins el surrealisme: ¿Per què sí a Manacor i no a Inca? ¿Es que la població que atendra l'hospital d'Inca no descongestionarà també Son Dureta?

Per al PSM l'hospital d'Inca és una prioritat manifesta. L'hospital d'Inca no pot patir més demores. Per raons sanitàries, per raons territorials, per raons de concepció del país, i en benefici d'acabar en la saturació ara per ara existent a Son Dureta. De qualche manera es podria dir que l'hospital d'Inca també és un hospital de Palma.

Una ordenació sanitària amb uns criteris socials, des d'una perspectiva global i de país, i tal com fa el Pla Director Sectorial d'Ordenació Sanitària aprovat fa cinc anys pel Parlament de les Illes Balears, ha d'implicar la construcció de l'Hospital General Bàsic d'Inca. Perquè tot el que sigui descentralitzar i repartir serveis, en un pla territorial, serà positiu.

El PSOE fa demagògia quan afirma que té por que amb la pol·lèmica -que ell mateix ha provocat- no es faci ni un hospital ni l'altre. No és justificable que es digui que el Ministeri no invertirà si no hi ha un acord. No ens estranya aquesta posició, ja que des de Madrid no sembla que es tenguin cap intenció d'invertir. Però la culpa no la té la població de la comarca d'Inca sinó el centralisme que professa el partit del Sr. Obrador i el Sr. Pons. "Els recortes presupostarios" que esgrimeixen els senyors representants del PSOE són la causa directa de la situació que estam patint, i que cada any es cobra nombroses vides humanes. "Recortes" que no impedeixen fastuoses celebracions i obres faraòniques a altres llocs. Les Illes Balears estam pagant les conseqüències del predomini de dues forces centralistes com el PSOE i el PP.

No tenim dubtes, tampoc, sobre les vinculacions de la Conselleria de Sanitat amb la sanitat privada, i són públiques les seves preferències per a afavorir aquests interessos. Però això no és argument de prou pes per a condemnar Mallorca a la postergació. Les competències en sanitat no han estat transferides, i no hi ha restre d'elles al famós "Pacte Autonòmic", per tant és el Govern Central qui pot marcar unes pautes. No val donar la culpa al PP, del que no fa el PSOE.

Vist d'una altra perspectiva podríem dir que qui afavoreix més el desenvolupament de la sanitat privada és el centralisme del PSOE, ja que si no hi ha hospitals públics és normal que els ciutadans s'hagin d'acullir als centres privats.

El centre d'Inca podrà atendre les necessitats hospitalàries de bona part del Pla i del Raiguer, a més de les importants poblacions de les zones turístiques de les badies de Pollença i Alcúdia. Beneficiarà la desconcentració de serveis a Ciutat, i serà un factor positiu en l'ordenació territorial del nostre país.

El PSM proposarà al Parlament de les Illes Balears que s'insti al Govern de l'Estat Central a abandonar la política de marginació de les Illes Balears, concentrant les inversions -per motius electoralistes- a altres indrets de l'Estat, i deixant de banda les necessitats més elementals de la població de les Illes Balears. Es per això que el PSM denuncia el retard injustificable en l'execució dels plans existents i aprovats. El Pla d'Ordenació Sanitària no s'ha complert, ja que ni s'ha transformat Son Dureta, ni s'ha situat el paper de l'Hospital General i el de Caubet, i per descomptat no s'han construït els hospitals de Manacor i Inca.

El PSM-Nacionalistes de Mallorca demana: la continuació urgent de les obres de l'Hospital de Manacor, en situació veritablement escandalosa; l'inici de les obres de l'Hospital d'Inca amb la major rapidesa; l'inici també, sense demores, i dins el marc d'una ordenació racional del mapa sanitari, de la construcció d'un nou Hospital Públic a Palma de dimensions adequades (i no un macrohospital com Son Dureta).

Cal que per damunt consideracions tecnocràtiques s'assumeixi un model hospitalari racional, a partir d'un concepte de l'hospital més adequat a les necessitats de la població, i a partir de la necessària descentralització del model.

OFICINA DE PREMSA

Ciutat de Mallorca, 7 de juliol de 1992

Aquest article ha estat publicat per acord de la Junta Directiva de l'Associació de la Premsa Forana de Mallorca.

Nota: Ses solucions les trobareu a la pàgina 12.

TEST CULTURAL

1) Sabies dir quin ball ens va introduir D. Martí Truols encara que fos per pocs anys?

- Els cossiers
- Els moratons
- L'oferta
- Es ball de bot.

2) Si llegires l'entrevista que publicarem al passat número amb el president de la S.E.Ariany tindràs bo de fer contestar a n'aquesta pregunta, ja has de contestar el número de socis que té actualment l'equip.

- 115
- 83
- 250
- 38

3) La primitiva església d'Ariany estava dedicada a la Mare de Déu de les Neus. Saps a quin segle es va construir?

- Al S. XIV
- Al S. XVI
- Al S. XIX
- Al S. XX

4) Ara fa 10 anys, Ariany es va independitzar de Petra, com ja queda reflexat a altres apartats d'aquesta Fulleta. Jo et deman, saps quin partit estava al front del Govern Espanyol?

- PSOE
- UCD
- PP
- CDS

5) Sabries dir qui és actualment el president de la mancomunitat del Pla?

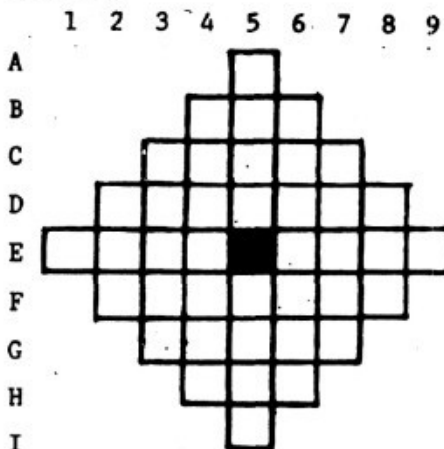
- El batle de Petra
- El batle de Sineu
- El batle de Lloret
- El batle d'Ariany.

LLETRES CREUADES

HORIZONTALS.- A) La segona. B) Cadascuna de les dotze parts en que es divideix l'any. C) Infant menut. D) El principal dels criats, encarregat de governar-los en representació del propietari. E) Imatge obtinguda per fotografia. Inclinió de la voluntat a qualcú. F) El que tira. G) Semblant al sèrum. H) Acció de tirar. I) La primera.

VERTICALS.- 1) Consonant. 2) So articulat que expressa una idea. 3) Espai de terreny clos i descobert, en l'interior d'un edifici. (Pl.). 4) Es diu especialment dels infants primogènits o majors d'una família. 5) Malnom arianyer. Composició cantada per un sol cantant. 6) Que pot esser surat. 7) Que té fama. 8) Paper que juga un actor en una obra dramàtica (Rev.). 9) La segona d'Ariany.

REFRANYER POPULAR

- Aigo d'agost, fa mel i most.
- Es millor metge és es malalt.
- Es temps que nuen no fan corda.
- Santa Margalida l'encen i Sant Bernat l'apaga.
- Qui totsol s'ho menja, totsol s'aufega.
- Juny, Juliol i Agost, ni dona ni col, ni most.
- Agost, es blat dins es sac.
- No té rues a sa llengo.

PENSAMENTS

- A les persones, se'ls ha de valorar per la seva capacitat de fer feliços als demés.
(Butragueño)
- La vida no està feta per comprendre-la, sino per viure-la.
(Santayana)
- Una passió dura de sis mesos a un any; un amor, d'un any a tres. Després es torna amistat o mentida.
(Benard Shaw)
- L'home, és la suma de les seves fantasies.
(Henry James)
- El que està trist, sempre hi està de demés.
(Valle-Inclan)

LLETRES BARREJADES

Si coneixes els nou planetes majors del Sistema Solar, tindràs bo de fer trobar-los enmig de l'embolic de lletres que segueix.

M A T U T P E N I O
E A K L Y R E R J O
R N R A R I M U Y T
C J O S A T P T F A
U V M U A I W A S D
R K I N T A Q S Y O
I U T E R R A A T E
Z S R V Y I O U H G
A S D A C U L O T E
Q W T U P P A T O M

Biel Tovell

Hola amics!

Heu passat bones festes? Esper que sí, sa activitat esportiva d'aquets darrers dos mesos ha estat molt curta ja que pràcticament es pot dir que només hi ha hagut els tornejos que s'han fet amb motiu de les festes, de futbol i de futbol, i sobretot, el recorregut que va realitzar el 23 de juliol en Joan Antoni Sancho Pomar amb sa torxa de sa XXV Olimpíada Barcelona'92 que tal vegada ha estat lo més importat que ha passat, no tan sols aquets dos darrers mesos sino en tota sa història de s'esport d'Ariany, ja que això, s'ha de reconèixer que passa només un pic en sa vida.

I del que havíem dit abans, amb motiu de ses festes, es varen organitzar dos tornejos, es de futbol tal vegada va tenir una incidència millor ja que els dos resultats varen esser favorables als equips arianyers, en es primer partit els més petits varen derrotar a s'equip d'Alcúdia per 3 gols a 2 fent un bon partit que va fer disfrutar de valent a n'es públic (poc, s'ha de dir tot, d'Ariany) ja que tant un equip com s'altre varen jugar d'allò més bé.

Es segon partit no va tenir color ja que s'equip infantil d'Ariany va guanyar d'un resultat molt abultat, 9 a 3 va esser el resultat final, tal vegada la nota més trista va esser la poca presència de públic, ja que pràcticament només hi havia els quatre pares i els de sempre.

S'altre torneig, es de futbol, un més dels que se disputen durant s'estiu i que serveix per posar a punt els equips de cara a n'es començament de sa temporada, quatre han estat els equips que hi han pres part, dos de primera regional, el Barracar i el Petra i dos equips de tercera regional, el Lloret i l'Ariany.

El campió va esser el Barracar, un equip molt més conjuntat que els altres i que va derrotar a sa final el Lloret per 4 gols a 0; la gran decepció va esser s'actuació de s'equip d'Ariany si bé es partit d'es tercer i quart lloc no hi ha res a dir ja que era es diumenge de sa festa i qui més qui manco s'havia colgat a una bona hora, en canvi d'es partit contra el Lloret no es pot dir lo mateix ja que és un equip teòricament més dèbil que es nostre i que dues setmanes abans se l'havia derrotat per 5 gols a 3 dins Lloret, però que aquí s'en va dur la victòria gràcies als llançaments de penal, un altre dada bastant trista és que un bon grapat de gent se va estimar més veure els partits desde la piscina que ajudar al club que necessita de cada dia més els seus seguidors "s'enhorabona" per ells.

Si vareu anar a veure s'exposició de fotos, tal vegada no vos va cridar s'atenció una foto protesta signada per en Joan Ribot Frontera, doncs a jo sí i a molta de gent també, va esser una en la que es mostra un tros del camp de futbol més concretament els llums de que disposa el camp que dit sigui són de llàstima i que va quedar demostrat al partit de la final.

Bé i fins aquí el més destacat de les notícies esportives ara ja serà fins d'aquí a dos mesos. Adeu amics i fins un altre.

Tomeu Bauçà Frontera.

La torxa a Montserrat

Devers el migdia el 19 del propassat mes de Juny arribava a Montserrat la torxa olímpica procedent de la ciutat de Igualada. Un milenar de persones es concentraren en torn del cadafal erigit en mig de la plaça de l'abadia. En poques hores s'erigí aquesta estructura metàl·lica.

Nombrosíssimes senyeres catalanes alegraven la diada; fins i tot n'hi havia col·locades sobre els penyals que envolten el monestir. Un nodrit equip de periodistes i la TVE 3 informaven sobre l'esdeveniment. Arribà com dic, la flama amb sons aplaudiments mentre sonava l'himne dels jocs olímpics. Un rellevista correns plantà la flama damunt el fester del cadafal. Acte seguit l'abat P. Sebastià Bardolet pronuncià un breu discurs recordant que "la flama dels jocs olímpics venia de les terres gregues de Olímpia i que significava una treva de pau, germanor, fraternitat i llibertat entre els pobles". Després l'escolania de Montserrat interpretà una peça musical amb lletra del P. Jordi Pinell, amb música del P. Segarra, tots dos monjos de l'abadia. Després una colla catalana interpretà l'himne de Catalunya, La Santa Espina.

Durant la cerimònia imposà ordre el comandant de la Guàrdia Civil Sr. Jaume Sansó resident al quarter de Manresa. Es un arianyer fill de guàrdia Civil. Li diuen de C'an Teco. El principal assistent d'aquesta jornada fou el batle de Barcelona, Pasqual Maragall que finit l'acte dinà al monestir. Regalà a l'abat una bella atxa olímpica que actualment presideix la sala d'estar dels monjos. En una conversa ben animada el susdit batle barcelonès ens informà ampliament sobre les obres fetes a la ciutat de Barcelona amb motiu de l'olimpíada.

Llorenç Julià, Monjo de Montserrat.

- Bon dia, què fas amb aquests caramells de grava, què t'has fet picapedrera?

- Jesús, havia de fer es caminals des conral i com que aquests que asfalten tiren grava per na Bet i sa mare, idò jo la replec i l'aprofitaré i almanco no aixecarà pals.

- Es que saps quina tudadissa, se coneix que no la paguen ells.

- Ja nos n'adonarem compte naltros ja, no mai bastarà sa paga d'un parell de mesos per pagar sa recepta.

- Es que es que fan es plans, saps que les deven guanyar de dolços.

- Ell saps si les haguessin de guanyar espolsant "metles", es segur que mirarien més prim.

- En sa grava que hi han posat de demés, hagués bastat per dur una camionada de marès a sa piscina per fer vestidors i escocats, que si una té necessitat se n'ha d'anar per ses mates o amollar-li dins sa "pitxina".

- De bruta!, tan de queixar-te, i tú que a ca teva encara cagues a la gatsona a n'es conral per tenir es "quanto de banyo" net per quan venen ses visites.

- Això poc t'importa, cadascú a ca seva fa lo que vol.

- Idò no te posis tant en s'Ajuntament, que gràcies a ell no importarà comprar pus s'aigo per beure.

- Calla, que jo no sabia si eren ses brutes o ses netes allò que hi ha dins s'aljub de sa plaça, i saps que n'hi ha de bruton!!!, jo crec que si venen es de sanitat mos aferraran un bon poi, no crec que mos deixin beure d'aquella bruton.

- No crec jo que amb amollar per ses cases no la facin neta.

- Es meu homo ja m'ha dit que ell no en pensa beure gens, que anirà amb so carro i una bota a n'es Pou Bo a cercar-la.

- I ara que xerres de pous, i a n'es pou Junà que deven fer comptes arreglar-ho o na?

- O està espenyat?

- Que no veres sa Fulleta des mes passat, amb totes ses teulades enlaire que es fibló que va passar s'en va dur sa mitat?

- Tens raó, ja no m'en recordava, i això qui ho ha d'arreglar?

- Fotre, s'Ajuntament!!!

- Idò, ja haurem de pagar!!

- Sí, però si sa cosa va així crec que naltros ja no les vonem arreglades.

- No pandal! i miren ben prim, miren per naltros; que no veres es paperi de sa plaça, varen aprofitar es de sa independència per sa festa, ja no el llevaren, tot es mes va parèixer festa, hauran estuviat un parell de jorrals!

- Lo que és raro es que no congelassin sa coca que va sobrar també, almanco així es dia de sa festa l'haurien tenguda per fer es "vino espanyol", ja que enguany "nanai" no varen donar res!

- Calla que jo vaig anar a l'ofici a posta per llavances poder dinar en lo que donaven a s'Ajuntament, i me vaig haver de conformar en so brot d'aufabaguera.

- Saps que volen de baixos es tonds!!!

- No i és raro, perquè amb en Cañellas per aquí, haguessin pogut quedar un poc bé.

- Calla, que jo vaig demanar si s'havia comprat una casa per aquí, perquè de poc ençà sempre li veuen.

- Res, no devia tenir alfabaguera per ca sesa i devia tenir moscats, i va venir a cercar-ne.

- Jo no sé si cercava altres cases...

- I què volies que cercàs, tú sempre files, ara que jo no me sap gens de greu que vengui, el trob molt interessant, tan gran, tan ben fet, tan curro!, és una llàstima que sempre xenni de sembrar, de llaurar i coses d'aqueixes, perquè jo encara l'insultaria...

- Oi com ets!!!, meam i què trobares a ses festes?

- I vols que et digui!!!, a jo m'agradaven més quan feien aquells "chous" de negres i aquelles dones amb plomes en ses cuixes enlaire.

- Ai, es meu homo si que disfrutava! anava remogut més d'una setmana; però a jo ara m'agraden molt, trob que són molt fines.

- A tú, con tal de que les faci s'Ajuntament ja estan bé, t'assegur que no sé lo que t'han donat...

- Bé, bé, deixeu anar, lo de "menos" es que venguin negres o blanques, aquest dies són perquè ets arianyers se neunesquin.

- Es que jo no havia vist tanta gent mai, saps que n'hi ha d'arianyers repartits per es món.

- A n'es cafès de sa plaça no podien donar a basto, no bastaven ni cadires ni taules.

- Es que quan hi havia es Local almanco sa gent sa repartia i tot es temps anaven per amunt i per avall, però ara...

- Ai sí, i què ha passat en so Local?

- I jo que sé, l'han tancat, però ja me n'alteraré de lo que passa!

- Es una llàstima, perquè amb aquell buc que hi ha i haver d'estar tancat.

- Però si diven que no està en condicions què hem de fer?

- Ja ho dirà es Vicari, perquè de moment tot són rumors.

- Idò a veure si s'aclareixen, perquè n'hi ha que n'estan ben queixosos.

- No deven dir lo mateix es cassiners de sa plaça.

- Bé de "sa desgràcia de Judes Sant Macià en va tenir bo".

- Sí i mai plau a gust de tothom.

- Bé acaba de recallir aquesta grava que si fa un ruixat la s'en durà dins es Camellar d'en Bielo.

- Ja tens raó, no i dins es meu conral en farà més profit.

- Idò fins un altre.

- Adéu.